

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُ مِنْ مَدِينٍ

موتلك قرآن در نصیحت دپاره اسان كریده ترك شته چه نصیحت دشت

میری قسمت سے الہی پاش یہ رنگ قبول

پھول کچیں نیچے سے آنکے دامن کیلئے

دارالتصنیف و النشر

کراچی پاکستان

مقدمہ

تفسیر جدیدی

مصنف

مولانا حبیب الرحمن بن مولانا محمود الحسن صاحب

فاضل دیوبند مولوی فاضل منشی فاضل

میانٹر بکولیت دارالتصنیف و النشر

ضلع مردان سندھ

بکتابت عامی بعد الزور در قریشی بجوڑی شہر پشاور

منظور عام برقی پریس پشاور

کشی چھاپ شہ

مولوی فاضل احمد منشی مجتبیٰ احمد
کراچی پاکستان

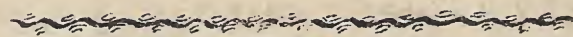
بیشکشی

به خدمت درویش اقدس حضرت محمد
رسول الله صلى الله عليه وآله واصحابه
وازواجه وسلم فدا کا الی واهی کیں کوم
کہ قبول شی نو محابہ نیک بختی وی

حَبِيبُ الرَّحْمٰنِ

فهرست مضامین

- (۱) به پیمتوژ به کتب د قران شریفه د تفسیر ضرورت
- (۲) د قران شریف د تفسیر اصول
- (۳) الله تعالی او پیغمبران علیهم السلام
- (۴) د پیغمبران نوکارونه
- (۵) ملائکه
- (۶) جنات او شیطان
- (۷) جنت او دوزخ
- (۸) وحی او الهام
- (۹) قران کریم خرنای جمع کره شه
- (۱۰) د حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم مختصر حالات
- (۱۱) د قران شریف د مضامینو مختصر بیان
- (۱۲) د قران شریف علمونه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى نَبِيِّهِ
إِلَى يَوْمِ الْحِسَابِ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ قَطَعُوا
عَرَقَ الشَّكِّ وَالْإِثْيَابِ - ابا جعفر

۱) په پښتو ژبه کښې قرآن شریف

د تفسیر ضرورت

د پښتنو په ملک کښې په لکو نو مسلمانان اسیکي. پدې
ملک کښې د یرینکان، د ښارو خلق، مسلمانان نوابان د لویو
ملاقو جاگیرداران او بادشاهان موجود دي. خود لته د
خبرې ته د چا خیال ندې راغلی چې کښې د دوی په دې
جا بیدارولو او دولتونو کښې داسې د تمه هم پکار دې
چې په هغه د دین اسلام تبلیغ او اشاعت او خاصکر د
قرآن شریف تفسیر او ترجمه اوشی.

خدا یقین نه دې چې د دوی به دا خواهش نه وی
او یا به پدې ضرورت او فرضیت نه پوهیځي شاید دوی
وجه دا وی چې پښتنو عالمانو د نورو ملکونو د عالمانو په
شان د دې اسلامي تبلیغ په باره کښې کچه کوشش نه و
کړې. او دوی په خپل علمی، زباني او قلمی تبلیغ کښې د

داسے خوک والے نہ کھو پیدا کرے چہ پہ دے باندے مالداران
مال خرس کری۔

یا چونکہ جمونہ پینستانہ دعلم پہ میدان کنس روستودی
نوداسے عالمان لاندی پیدا اشوی چہ داکاراکرے شی۔ اوچی
کوم عالمان دی نوہغوی تہ پہ پینتوڑ بہ کنس تفسیر کول یا اسلا
کتاب جو رول عاریت کاریری۔

خیر ہر خہ وجوہات چہ دی خولدینہ انکار نشی کیدے
چہ جمونہ دپینتنو پہ ملک کنس چہ داشپن ضلع، بنیر، صوات
دیر، چترال، شاول او توالے آزادے علاقے مہمند، افریدی
وزیر، مسیت او افتانستان دے۔ دے خبرے خاص کے دے
چہ دوئی سخی دقران شریف دپینتو کامل تفسیر نشت۔ پدے
وچہ جمونہ دیر ہغ پینستانہ رونہ اوخویندے میندے چہ
پہ قران شریف مین دی او دقران شریف نہ خان خیروں
غواہی جوئے لہ پینتو نہ پہ بلہ نہ پوہیری دقران شریف
نہ بے خبرہ پاتے شو۔ داسے لوے اوضوری کارہ پارہ دپیر
لوی عالم بلکہ دعالما نو دیو تو لکی ضرورت و وچہ مہغوی یو
کامل تفسیر جو رکھے وے لیکن ہر کلا چہ بل چا صاحب دے
میدان کنس قدم کیخود دل ضروری اُنہ کنول نو ماسرہ دچیلے
کم علمے او عاجزے دے میدان تہ را او دنگل۔ زہ پہ دے

یوہیکم چہ یہ یو طرف تہ دے تفسیر حق ادا نکرے شمس او بل
 طرف تہ یہ پہ لیکلوا وچھاپ کنس داسے بناست پیداکول
 ہمراتہ کران وی چہ لوستونکے تے پہ شوق سرہ گوری
 خو جہمت پہ دیوچہ پیداشوے دے چہ حمالد بزرگوار
 مولانا محمود الحسن صاحب مرحوم او حمالد بزرگوار مولوی حنا
 خلیل الرحمن مرحوم (خدا تے پاک دے دوئی مغفرت نصیب کری)
 دے تفسیر و نو داسے کتب خانہ جمعہ کریدہ چہ زہ بہ دھنے نہ
 فائدہ و اخلم او دے پینتنو دے پارہ بہ پہ پینتو کنس دے تفسیر
 شوق پیداکرم او کہ مادے پورہ تندے ماٹو لوسامان
 پیدانہ کرہ نو یو کویت دوہ خو بہ دے قمری لونہ ولودے پارہ
 پیش کرم۔ (انشاء اللہ تعالیٰ)

دے دینہ علاوہ حمالد بزرگوار دو ست ارباب حاجی
 نعت اللہ صاحب چہ خہ پہ خیل شوق او خہ حمالد ترغیب
 کتب خانہ اوس اوس جو رہ کر پیدہ۔ دمالی امداد دے پارہ
 فی الحال دے مرکزی تبلیغی جماعت چہ مہران دے پیر شوق ظاہری
 او پہ دے شوق کنس دی چہ خہ داسے کارا کری چہ دے خدا تے
 پاک سخیہ پر قرب حاصل کری۔

داخل ظاہری اسباب دی حقیقی مسبب الاسباب خدای
 پاک چہ ہنہ دھرنیک کار دے پارہ سببونہ پیداکوی پملے

غیر معمولی احسانات کریدی۔ دھن نہ امید لرم چہ ہفت بہ
 حُما د قلم نہ داسے کار و اخلی چہ دمسلمانا نو د پارہ فائزہ مند
 شی۔ او حُما د نیوی او آخروی مشکلات بہ انسان کری۔
 اے خدا ایہ ا تاتہ بنکارہ دہ چہ حُما مطلب ستاد دین
 خدمت دے ستا پاک کلام ہفت خلقوتہ پہ پینتو کنش بنکارہ
 کول دی چہ د پاک کلام زدہ کول غواری خوبے دلپنتو نہ پہ بلہ
 ژ بہ نہ پوہیری۔ کہ حُما پہ ارادہ کنش کزورتیاوی نو تہ دے
 مضبوطہ کرے او کہ حُما پہ زہ کنش اخلاص نہ وی نو تہ پکنش
 اخلاص پیدا کرے تہ مشکلات انسانو کنش یے او تہ حُما د پارہ
 کافی یے امین۔

د قرآن شریف تفسیر اصول

(۱۲)

قرآن شریف د روح انسانی د پارہ یو سادہ خوراک دے
 خرنائ چہ جسمانی خوراکو نہ اول اول پر خیل اصلی حالت کنش
 د جسمونو د پارہ دیر مفید و و او نن روئے پیم اصلی حالت د نہ پیم
 کیڈ و پہ وجہ مفید خو پر لکدہ چہ بعض مضر ثابتگی۔ ہم
 دغسے پہ اول اول کنش چہ قرآن شریف پہ رسول راتہ او د
 دے اورید و نکو د رسول ملکو و ہم پہ دغہ رنگ کنش اورید
 نو د ہنوی روحانی طاقت او قوت سئل چندہ جوئی نہ زیات

و و - په دغه وقت کېږي د روحانیا تو حکومت و و - دا جسم مال
دولت او خپل خپلوان هر څه د روحانی خوشالۍ په مقابل کېږي
هیس و و - په دغه وقت کېږي سم ساده قرآن شریف و و - او زړه
دماغونه ورته هم صفا و و - عربو چې کوم زنگونه پخپل روح کېږي
پیدا کړي و و - هغه د قرآن شریف په تعلیم لږه شو پیاوړ و و
زړونه او دماغونه په خپل پند او اکیده یو طرف ته د ایران
سره تعلق پیدا کوي او ایراني خیالات عربو ته راغله بل طرف
ته د روم سره تله راتله شو - او د دې ملک د خلقو خبره اتره
د عربو سره شروع شو - خاندانی جنګونه وطنی لوبې او
د خلافت په حائے حکومتونه او بادشاهۍ شروع شوې پدې
د جوهانو باندې د قرآن شریف اصلی او حقیقی شکل او نوعیت
هم په مختلف رنگ کېږي د تکییدال شروع شو - یو طرف ته د یونانی
فلسفه راغله بل طرف ته نور علمونه د عجیبانو د پاره جوړ شوي
دې وجه د علماؤ د دماغ به لږینه متاثر و و - او په تفسیر
ته به کیناسته نو قرآن شریف به په خپلو مصنوعي علمونو کېږي
کوټ او خپل علمونه به په قرآن شریف کېږي کاته دوی د
بطلموس فلسفی نظام، د سائنس ایجادات، د ستور او د آسمان
حرکات په قرآن شریف کېږي لټول -

دغه وجوهات و و چې د قرآن شریف مرکزي مطلب چه
چه صفا صفا حکمونه و و په دې انساني قاعدو او علمونو باندې
کېږي و و شو د قرآن شریف تعلیم و و هغه د لیلو نه ده خطاب

او اشارے پہ خیل سادہ رنگ کیں پاتے نہ شوے۔ د ملک
 سیاسی او وطنی جھگڑو ہم مفسرین پہ دے مجبور کرہ چہ
 پہ تفسیر نو کیں دے خبر ولہ جائے ور کری۔ د فقہ د
 ہر مجتہد مقلد پہ خیل مذہب سرہ د قرآن شریف
 الیتونہ کتل د علم کلام ہر تو لکی دا غوختل چہ قرآن شریف
 د دولی ملکر تیا اُکری۔ صوفیا نو خیل لارہ پہ قرآن شریف
 کیں لیتولہ۔ خلاصہ دادہ چہ د زمانے پہ آکدیدا سرہ د قرآن
 شریف پہ ساد کئے باندے مختلف اثرات اُشو او دغہ وجہ
 دہ چہ کومہ زمانہ رسول علیہ السلام تہ نزد دے وہ د ہن
 زمانے تفسیر ونہ زیات اتباری او پہ اصلیت جو ردی۔ او
 ثورہ چہ زمانہ لورے کیدہ نو د قرآن شریف پہ تفسیر کیں
 نورے د انسانی علمو نو خبرے دیرے ^{چہ} خو پہ دے کیں
 د حقیقت کے وو۔

ن روئے چہ مونہ دیارلس نیم سوہ کالہ د حضرت ن لورے
 یو او پہ مونہ کیں سیاسی جھگڑے او وطنی شور و شرم شروع
 دے د مذہب ساتمے م ہر بیکارہ شویدی او د مذہب
 رنگ راتہ داسے خودے شویدے چہ د مذہب پہ کار
 شرمیکو او د مذہب کار کونکی راتہ سپک بنکاری بی
 مونہ تہ دے ضرورت دے چہ خیل خان د شاہ وخت د

دے خہ وخت دے پارہ دے تلو خبر و نہ خلاص کروا ودا
 اوکو روچہ الخرزہ پچیلہ خو نہ یم پید اجمابہ ٹوک خالق
 وی۔ اوزہ د خیل ظاہری جسم پہ پالنے کنی یوازے پچیل
 علم خیل جسم نہ چشم سائے۔ زہ د خیل پچا معدے دکار خا
 نہ خبر نہ یم چہ ہنہ خہ رنک خا سخت اونم خوراک مضموی
 نو دغہ خالق بہ خماہ روح د پارہ ہم خہ خوراک پیدا کرے وی
 او د مضموی خوراک پہ مضموی و بہ خماہ روح روغ جو پ پائے کی پری
 کہ ستا پہ دے یقین دے چہ غم اور وجے د ظاہری جسم جو
 پارہ پالو نیک خوراک دے تو تہ پہ دے ہم یقین او کرے چہ
 قرآن شریف د روح انسانی د پارہ خوراک دے کہ د خاورو
 خزلونہ دک ابرہ ستا خو نہ وی او پہ دے جسم پہ خائے د
 غت والی ناجورہ کی پری تو تہ داہم او پچیلہ چہ ستا د قرآن
 شریف سرہ انسانی خبرے، علمونہ او نورے وطنی جہا کرے
 یو خائے کول ستا د روح د پارہ د پر خطر ناک خوراک دے
 نہ بہ دا کوشش کو م چہ دا تفسیر د قرآن شریف سادہ او
 پہ اصل تعلیم کنی بنکارہ کر م او تا سو پہ ہفتہ بے آراءے او فکر
 مندے کنی و انچوم چہ تا سو پر حیران شی او تا سو ہم خیل
 جو خیالات او فرضی عقیدے پہ دے تفسیر کنی مہ گوری
 جو تہ د پیتنو ملک اگر چہ پہ د پر و خبر و کنی د نور و ملک

نہ کہ دے خود علم پہ میدان کیں دیر دوستوں کی مثل
 دیرش کالہ محکبیں بہ لوی عالم ہفتہ گزریے شاہ چہ ذ فقہ
 یاد اصول فقہ تصوف یا دنیو منطق یا قریاضی کتابوں
 بہ لے لولول د نوم د پارہ ہم چرتہ د قرآن شریف اور تفسیر
 نہ وو خال خال عالمان د قرآن شریف وو۔ چہ پہ ہندو متنا
 کیں لے داعلم حاصل کرے وو۔ دے وطن د عالما نو پہ محکبیں
 ہغوی د قرآن شریف اور حدیث نوم نہ شاہ غشتہ۔ حصا
 والہ بزرگوار مولا نا محمود الحسن صاحب مرحوم یو داسے مستقل
 مزاج شخصیت وو چہ ہفتہ خیل مال جائداد ارتونہ اوزمک
 پر بنو دے وے اور نور و علوم د گولونہ پس د قرآن اور
 حدیث تحصیل پہ سہار بنور کیں اگر ما او پہ ہفتہ خیل
 مال اور دولت لے د قرآن شریف اور حدیث لویہ کتب خانہ
 جو رہ کرہ او اول اول خیل و خیل و افوتہ دا ثابت کرہ چہ
 کہ علمونو کیں علم دے تو ہفتہ د قرآن شریف اور حدیث
 شریف علم دے دغا و چہ وہ چہ دھتوی اولی شاگردان
 عبد الصمد صاحب مرحوم چہ دوالد صاحب خواہر زادہ وو
 اور دھتوی او نے رضی اللہ صاحب مرحوم اور وہ نورینکان
 عالمان وو چہ یوحافظ مشران حافظ صاحب د غازی
 کوت وو او بلی گلستان ملا صاحب مرحوم د سرے د پیرے
 وو۔ دوی بہ شپہ اور روح یہ تفسیر و احادیث و کتب
 درسوتہ اور تکرار و نہ کولی د اہل زمانہ وہ چہ پہ دے

کئیں د مفسر او محدث د پاره د امن جائے نه وو۔ قدرت
نه منظور وه یو طرف ته د والد صاحب قوت ایمانی و واول
طرف نه د خان صاحب شیربہادر خان مرحوم شجاعت او
دلیری وه چه دا سلسلہ جاری پاتے شوہ بخون پیدا شئی
کور پہ کوتر پان کئیں و وچه د هغه مشراخان نسیم خان مرحوم
اوپیا شیربہادر خان مرحوم وو۔ دوی پہ هره معاملہ کئیں
د والد نزد کو ارحمیت او حفاظت کرے و او د هغو هم د اہمیت
و وچه عامہ دنیا پہ غلط وه۔ دا حقیقت دے چه اول قرآن او
بیاضیت دے ورپسے نور علمونہ دی۔

دایقین

د ترک زواجی صاحب چه لامہند نہ و تے هغوی
سره بہ دیر عالمان کر حیدر بہ دے وطن کئیں بہ هغوی کلی
پہ کلی وعظ کا دہ دوی بہ و تے او اسلامی مدر سے بہ
جوہر پیدا دے دوی ته بعض عالمان شکایت اکر و چه پہ کوتر پان
کئیں یوملا صاحب دے حق کہاے و دے خبرے کوی۔ پہ هغه
خہ او از پکار دے حاجی صاحب پچیلہ عالم ته و و عالمانو پہ مخہ
کہ کوتر پان ته را غلہ۔ دوشینان و و کلے و یلے شوے وعظونہ
کیدے شو او حوا والد یز کو ارسره پہ یوہ خاص کو ته کئیں ہم بحث
جاری وو۔ پہ دے علما کئیں مولا ناشاہ رسول صاحب مرحوم د
بالا کر هئی او د پلو دیری مولوی صاحب مرحوم د کوری قاضی حنا

ہم وو۔ دوئی پہ حقیقت کنیں حماد والد نذر گوارہم خیال و خو
 د عالمانو د حکمونو نہ یریدہ او صفا وینائے نہ شوہ کوئے بخت
 پہ دے ووچہ خونہ د پارہ اول اول کوم شے د عمل قابل دے د
 والد صاحب بیان ووچہ اول قرآن شریف دے بیہ حدیث د
 او بیہ نور علمونہ دی "خیر حاجی صاحب" تہ د معلومہ نشوہ چہ دا
 بخت او کد دے او دا عالم ہم یرید و نکش نہ دے پہ دے وجہ
 د معاملہ بل وخت تہ پوچھو دے شوہ پہ دے بخت کنیں
 بعض عالمانو خپلہ ارادہ بشکارہ کرے وہ خوشیر بھادر خان
 مرحوم دے دیو سخت جواب و رکھے وو۔ پہ دے وخت کنیں حماد
 عہد س کال وو۔ زہ دے بخت پہ عرض نہ پوہیدم او حیران بہ
 و مچہ دا عالمان وے حماد پلاسروہ ہرہ و رخ پہ چھکرہ دی چہ
 زہ دے دوسو کالو شوم نو والد صاحب دارالعلوم دیوبند متہ
 الیکلم ما پورہ اتہ کالہ ملتہ تیر کرہ او فارغ شوم کلی تہ را علم
 او پہ جماعت کنیں درس و تدریس د والد صاحب پہ اجازت
 شروع کرے پہ دے و رخو کنیں حماد کثران روفر و سیف الرحمن
 او خلیل الرحمن مرحوم ہم د والد صاحب دے قرآن شریف تفسیر
 او احادیث لوستہ۔ شہ روئے پس حماد کثر و خلیل الرحمن کو
 ہم دیوبند تہ لارہ او ملتہ کنیں دے دا حدیث و دورہ اکرہ
 چہ بیر تہ راغ نومونہ صلاح او کرہ چہ مشرانو پینتتو خو د

عالمانو د پاره څه ذریعہ معاش جوړه کړې ده چه هغه د جماعتو
 سیوری وې او س کثرت او پښتنو کښ د اقدر پاچې نه شه او د
 عالمانو ذریعہ معاش د خلقو زکاتونه او خیراتونه شو
 په دې کناره کول گران دی راجی چه د مولوی فاضل امتحان
 ورکړو. مونږ د وار وروږ په سنه ۱۹۲۳ کښ د مولوی فاضل امتحان
 ورکړ او پاس شو. ما په سنه ۱۹۲۴ کښ د منشی فاضل امتحان ورکړ
 وو. او مرحوم په سنه ۱۹۲۵ کښ د منشی فاضل امتحان ورکړه او مونږ په
 سکولو نو کښ ملازمت اختیار کړو. د تعلیم محکمہ یوه دیره ازکاره
 محکمہ ده مونږ به خپل فارغ وقت هم په دغه قرآن او حدیث کښ
 صرف کاوه. او په چټکتیا کښ به هم دغه څوون مشغله وه
 په دې دوران کښ راته معلومه شوه چه نن روڼ په انگریزی
 کښ دیر بڼه تفسیرونه شته څو مونږ په انگریزی نه پوښی و مونږ
 د وار وروږ و انگریزی شروع کړه او په سنه ۱۹۲۹ کښ مرحوم او په سنه
 کښ ما میترک پاس کړه. مونږ انگریزی تفسیرونه را ا د غوڅته او
 په هغه کښ مطالعہ شروع کړه په اول اول کښ راته تکلیف وو خو
 بیا د انگریزی لغت په امداد د تفسیرونه او کتل څوون د وار و
 دا خیال وو چه که چرې څوون والی بزگوار په صوبه سرحد کښ
 د قرآن او حدیث اواز پورته کړیدی څو مونږ به پکار دی چه
 د قرآن شریف یو کامل تفسیر جوړ کړو خو خداي ته به منظور نه
 وه والی بزگوار راته په اتمه د ذی القعد و سنه ۱۳۲۸ کښ وفات شه
 او ځانک روږ او تعلیم ملگری خلیل الرحمن مرحوم په ۵ رجب سنه ۱۳۲۳

کتبِ محبوبہ رفاقت پر بخود او عالم جاوید ان تہ لایہ۔ محرم پہ اخر
 کتبِ ملازمت پر لیتو دے وداو پہ خپل ہجرتی کل رستم کتبِ
 قرآن شریف درس ماسخوتن شروع کرے و وہ دے کتبِ سلو
 پنچوس سوداگران نوجوانان شامل وودے درس روح روان
 حاجی غلام حسین صاحب اوسید خواص باچا صاحب دے دھو
 وفات نہ پس مادرش شروع کرے او اس کا یہ غیر حاضری
 کتب مولانا محمد حسن صاحب قبلہ سرہ دنا جو رتیا دادرش
 جاری ساتلے دے۔ خدائے پاک دے داسلسلہ جاری اُستانی او
 مونہ دے پہ قرآن عالمان او عاملان کری
 دے دومہ تفصیل نہ کجا مطلب خپل تعریف نہ ووبلکہ
 ماداغوختلہ چہ پہ تا سودا خبرہ حکارہ کرم چہ خدا قرآن شریف
 او احادیثو سرہ محبت شتہ او پہ دے دنک کتب کجا تربیت شویں
 محبوب روزانہ ژوند والد بنر کوار داسے جو رکھے وچہ صرف
 قرآن او حدیث محبوب دے چوندا اصلی مطلب کو خیدالے وودغہ
 وچہ وہ چہ ماخپل ملازمت کتب ہم دا کار خپل اصلی کار کرنے
 وود پہ کوهانت کتب دالجنین تعلیم القرآن پہ درس کتب مادرش ورکاوہ
 پہ لکی مروت کتب مادرش قرآن شریف شروع کرے وود۔ او پہ
 چارسدہ کتب فوجا دادرش قرآن شریف نہ علاوہ دجے خطے او
 تبلیغی جماعتونہ جو رول خو کہ مشغلہ وہ۔

پہ پیکر ویشتمہ دزد والقدے ^{سکت} زہ خدائے پاک د ملازمت
 نہ فارغ کرم او اوس ہفتہ وخت لراغ چہ زہ دخیل عمر ہفتہ سودا
 او باسم۔ خدائے پاک پیاد الوئے رحم کریدے چہ ٹھا صروف یو
 ہوئے دے محبوب الرحمن چہ دمولوی امتحان کنس پاس شویدے
 او دمولوی فاضل کتابو نہ ئے خلاص کریدی اوس دکانداری
 سکوی اوزہ ئے فارغ کرے یم خدائے پاک دے ددہ پہ کارکن بکت
 واچوی امین۔

حماد ارادہ دہ چہ زہ خیل باقی عمر پہ جائے ددے چہ تقریر نہ
 اوز بانی بخت نہ کوم۔ دقلم پہ ذریعہ داسلام خدمت او کرم۔ حماد
 اللہ تعالیٰ نہ دا پورہ امید دے چہ ہفتہ چٹا امداد او کری او خرنہ
 چہ ٹھا تیر شوے چوندا ہفتہ دہیر وخلقوت پارہ قابل رشک گروہ
 دے حمادا پاتے چوندا بہ ہم دہیخہ کری او چہ خدائے پاک دچال
 وی نو دہفتہ ہس غم نشہ۔ اے خدا یہ ! تہ ہفتہ اسباب پیدا
 کرے چہ زہ پر ستا ددین خدمت او کرم امین

اللہ تعالیٰ اور پیمانہ

✓ داموجودہ زمکہ آسمان اومکین قول مخلوق خہ پعمیہ
طریقہ سرہ خیل خیل وخت تیروی اومونہ نہ دے خدائی دے
وجود اودلوی والی ثبوت را کوی کوری کہ دیو صنداق پہ
لید و سرہ ہر یواخیار اوم عقل پہ دے خبرہ منلو مجبور
دے چہ دے صنداق جورختا پخپلہ نہ دے شوے
بلکہ دے جورونکین ضرور شتہ اوچہ خالستہ اومضبوط
دی نومونہ پہ دے ہم قائل شوچہ دا کاریکر دیر اختیار
دے دے موونہ دے لوئے کارخانے اودے دے بیشمارہ
مخلوق پہ لید و سرہ پہ دے خبرہ مجبور یوچہ داسے اویو
چہ دے خالق اللہ تعالیٰ موجود دے اودے مخلوق
دابناستہ انتظام مونہ پہ دے مجبوروی چہ ہخہ اللہ
دیر لوئے دے دا اواز دہرا نشان دزیرہ نہ را اوچی اودے
دے اثر پہ ہر مرکب کین خکادینی ہم دیتہ قرآن شریف
اشعارہ کوی چہ

فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا

✓ انسان د دنیا پہ مخلوقا تو کین دیر اشرف دے دے ہونہ
د نور قول مخلوق نہ پہ بل رنگ دے کہ خاور یوازے خورل
سکل د ژوند مقصد کیزی نوا انسان لدینہ دیر زیات
لوئے مطلب لوی دہ تہ خدائے پاک عقل ور کرے دے

ددہ پہ ذریعہ انسان پہ قول مخلوق حاکم دے پدے عقل
 دے مختلف مشینونہ او علوم ایجاد کوی خود اسے ہم ندہ
 چہ کہنے عقل یوازے دے انسانی کمال د پارہ کافی دے انسان
 نہ پچیل ژوند کنس داسے حالات ہم پیش راحی چہ عقل پہ
 کنس اک بک شی تہ نہ کورے چہ عقلمندا انسان د مری نہ
 یو کی پہ قبرستان چہ د شمشورچی نوزرہ یے ریبری پس
 ہر کلمہ چہ مخموز عقل پہ داسے بشارہ خبر و کنس عاجزہ کیبری
 نو کوم خیز و نہ چہ موخہ ہفت نہ وینو پہ ہفت کنس خوبہ عقل
 ضرور خطا کیبری د خدائے ذات او صفتونہ مخموز موی او
 ژوند پس د مری نہ ژوندی کیدال او سیا ثواب او عذاب
 داسے کوران او پتے خبرے دی چہ د لوئے نہ لوئے عقل ہم
 پہ دے یوازے نہ پوہیبری دغہ وجہ وہ چہ خدائے پاک
 د عقل و امداد د پارہ خیلو بنیکو بند کا نو تہ ددے خبر و
 خود نہ اگرہ چہ ہفت تہ القاء الہام او وحی والی عقل بہ ہم
 خیل کار کوی خو چہ عقل عاجزہ شی نو د خدائے د تعلیم نہ
 بہ فائدہ اخلی او ہفت تہ بہ سرکشی داسے بہ نہ کا و چہ یوا
 پچیل عقل غاورہ شوا و ہرہ خبرہ پہ عقل سرہ گود او چہ
 مخموز پدے دیو و روکی او محد و عقل کنس رانشی نو کہنے انکار
 بہ تر اگرہ د عقل د نور و خلق و نور بکلیاہ الی خیل عقل تہ

اوچھورہ چہ سحر یوے خبرے تہ معقولہ اوخہ وایے اوہا پنہین
 دغ خبرے تہ نامعقولہ اوغلطہ وایے دَعقلمند کتابون
 آکورہ چہ کلہ والی انسان کوئی حکمہ الالہ دہ کلہ والی انسان نشہ
 او حکمہ کوئی۔ ٹوک والی انسان دجورے نہ پیدا دے ٹوک والی
 چہ انسان د شاد و ترقی یافتہ شکل دے دغے نورے دیرے د
 یوبل سرہ مخالف خبرے دی پہ دے وجہ پیدا سے خبر و کس چہ
 حُوز عقل ورتہ نہ رسی ادہ و پچیل عقل یا د نور و عقلمند او پہ
 عقل اتبار مکوہ او د عقلونو د خالق خداے پہ کتاب کس د
 ہنہ حقیقت اچھورہ -

رحیم خدا ہی بے بدالہ بے غوبستنے دہر مخلوق د پارہ
 عمومًا او ذوالانسان د پارہ خصوصًا د تربیت سامان پیدا کرے
 دے انسان پیدا دے ندے پو یہ چہ پہ یوہ وروکے دانہ کس تولہ
 ونہ یکوم حکمت رائختہ پرتہ دہ او پہ کوم رنک دا تیغ کیڑی
 لویکی او میوہ دارہ کیکی انسان چہ خوراک آخری نو بیادے
 نہ ہونہ دے خبر چہ داخرنک مصنیکی او سخا ادہ کی، لہرمن
 وختہ او نور اندامونہ پر خرنک غتکی او پرورش بیامیادے
 رحیم خدا ہی بے حُوز د غوبستنے حُوز روحانی ضرورت او دروح
 تربیت تہ او کتل او دالہام او دوحی پاران د پیغمبرانو پہ ذرہ
 او وِر د او د تورات انجیل زبور او قرآن شریف میوہ دارہ

ونہئے پکین پہ خپلو شانوں و قدارتوں سورہ تیغ کرہ لویہ شو
 میوہ دارہ شوہ چوندا وروحو نو پر خیل خان مور کرہ خیل و خا
 اندامونہ ئے پہ غنٹا و ترو تازہ کرہ او د عقل کز ورتیاے پہ
 دے وحی اوالہام باندے لرے کرہ د پیغمبران پہ تابعداری
 کنش خلق ہادیان امامان صدیقان اوشہیدان شودے
 خلق و خیل جسمانی ژوند او خوشحالی د دنیا عزت اومالداري
 پہ روحانی خوشالے بدلہ کرہ خلقوتہ رشتیا ویل پہ خاخلا
 پیش راتل د ترخے خبرے پہ خاک کہ کنش جواب و رکول د دروئی
 روزانہ عمل وودوئی خلقوتہ د عالم اخرت ہفتہ کران مسئلے
 حل کرے اوساتری عقلوتہ یے پہ آرام کرہ۔ د پیغمبران و داکار
 نہ ووجہ کینے ہفتہ دھوا و دوریجے د بجلی د زمکے د آسمان او د
 باران د زلزلے وغیرہ حقیقت خلقوتہ سنکارہ کری ددوئی دا
 کار نہ ووجہ د تیر و شو و خلقوتہ مطلبہ تاریخونہ او قصے
 بیان کری البتہ د عبرت اونیصحت د پارہ د بعضو پیغمبران و
 قصے تکررے تکررے چرتہ دیرے او چرتہ لکے بے د خہ ترتیب نہ
 بیان نہ وی پہ دے بیان کنش تا سوتہ دایو خوشبرے معلومے
 شوے۔

(۱) خدا ئے تعالیٰ وجود (۲) خدا ئے تعالیٰ صفات
 (۳) پیغمبران و انور الیکل (۴) پیغمبران و صفتونہ (۵) پیغمبران و کارونہ

معجزے

ہر پیغمبر چہ دنیا تہ راغلے دے نو دے ہفتہ نہ بعض واسے کادونہ
 شوے دی چہ ہفتہ جو نہ دروزا نہ معمول نہ خلاف وی پیغمبران وی ہو
 انسانان۔ لیکن دھوئی دروس صفائی پہ دوموہ لویہ درجہ کنس
 وی چہ ہفتہ دے خلقو پہ عقل کنس نہ راہی۔ تاسوا گوری چہ پہ موجود
 دنیا کنس یو ثو غت ٹھیز ونہ مونہ کار کونکی وینو اہہ ہم بھیک آسم
 زعلی د اور آج پر ہم تیز زی۔ ہوائی جہاز ہم غریبی او د بھلی پہ ذریعہ
 د زرگو نو میلو لو خبرے ہر خانے کیڑی کر مونہ پر لک فکر او کس ونو
 راتہ بہ معلوم شی چہ پہ رفتار کنس دافرق پہ دیوجہ دے چہ پکوم
 شی کنس جسمائیت دے دے ہفتہ رفتار کم دے او پکوم کنس چہ لطافت
 او نورائیت دے دے ہفتہ رفتار زیات دے زیات او بعد نہ دے
 زیات دے۔

دعسے یوحنا و ستاروہ دے بل دے یو محمد دے مجتہد او ولی اللہ
 روح دے او دے تولونہ زیات لطیف نورانی او پاک دے پیغمبران و اولم
 دی دے چیلے وینا و کلام اثر او چورہ او دے پیغمبران و عظونہ یاد کرہ
 دھوئی روحانی قوت تہ سپوربے سلام کوی وے ورلہ پہ یوہ
 اشارہ راہی یو گوشت اہہ ددہ پہ لاس چینی مے بھیک وے اوکتے ورس
 خبرے کوی ددوئی پہ دعامری جوندی کیڑی رائندہ جو ریزی

کہ تہ داس منداہ دکا دی نہ کہ وینی دھوائی جہاز سفر دریا یو
 دجلی نہ کہ دے او پدے پوی ہے چہ دے وجہ جسمانیت او
 نورانیت دے نو تاتہ دے خبرے پہ پویا و کیں کوم مشکل دے
 چہ مخون دروحو نو نہ دپیغبرانوارواح دیر پاک او دیر لطیف دی غز
 وجہ دہ چہ دھغوی تصرفات او طاقونہ د نورے دنیا د خلقونہ
 زیات دی او دغ کار و نو تہ چہ زم او تہ پدے میدان کیں شل یو
 او دے دھولوتہ عاجزہ یو معجزہ ویلے شی :

دپیغبرانو علیہم السلام نہ معجزے دیو ثوفائد و د پارہ صائی
 (۱) چہ عام خلق پویے شی چہ دانی پہ رنگ شکل کیں مخون غوندے
 دے لیکن دہ روحانی اثرات او تصرفات مخون نہ دیر زیات دی
 پیا یوجہ دیر مغرورہ دروی د حکم تعمیل شروع کری۔

(۲) کلاہ کلاہ پہ معجزو سرہ عامو خلقوتہ فائدہ رسول غرض وی لکہ
 د حضرت پہ لاس کیجو دودا بودیروا او د تگوتندہ ماتیدال (۳)
 کلاہ معجزہ د منکرانو د پارہ عذاب او د نور و خلقو د پارہ نصیحت
 وی لکہ دپیغبرانو پہ دعاسرہ صورتونہ پہ بلہ نمونہ کیدال او
 پہ یوموتی کانر و باندے د خلقو ستر کے رندیدل

معجزے تہ پہ قرآن شریف کیں ایت یعنی دپیغبرانو د لوسی او د
 صداقت غنہ ویلے شویہ ہر بادشاہ د خپلو استازو د پارہ
 خہ مخے پورے کرے وی او د ہذا استازی ہم پداغہ مخو پچیدے

شی هم د دغ بخوپه وجه د استازو ادب کیری د هغه وینا د
 باد شاه وینا کنړلے شی دغه وجه ده چه د بے فخر استازی په
 وینا باندے شک کیدے شی او د هغه حکم منلو ته څوک طیار
 نه وی. پیغبران د خدا ئے استازی دی او د دوی سخته ضرورت
 فخر بیکاردی چه د خدا ی پته پر لگی.

په دنیا کښ باد شاه په جسمونو دی لدے وچ نه دنیا و
 لاد شاهان د خپلو استازو په جسمونو باندے مخصوص قسم وردی
 لپیټی او تنع کدی او د خدا ی پاک باد شاهی د جسمونو نه علاوه
 په روحونو هم ده او روح انسانی په حقیقت کښ یو قابل قدر شی
 دے پد یو وجه خدا ئے پاک خپلو استازوله روحانی فخر ورکړے
 د دے استازو دغه روحانی تصرفات پاکي او نورانیت ته معجزه
 ویلے شی او د دے په لیدو ستره خلق د دوی حکونه منی

پد نیا کښ دلے باغبان د همیش د پاره وی چه په دے خ
 پوهی کی چه دا د باد شاه استاز دے او دا د باد شاه د طرف
 نه په دے استازی کښ فخر دی لیکن باغی ورته والی چه نه دا
 فخر منم نه تا منم نه دے باد شاه منم

همو د غصے په هره زمانه کښ چه پیغبران راغلي دی. نو
 هغوی په دے مخوسره قوم ته د خدا ئے حکم رسوی د دے استازو
 په جوند کښ یو خاص کشش وی د دوی په کلام کښ خورا لے وی

نرمی او محبت وی د هغوئی چوندا ناست ولاړه خبره اتره کپړه
 په قاعده ده لیکن بیا هم باغیان د معجزو د هغوئی نه د هغوئی
 د ذات نه او د خدای د بادشاهه نه انکار کوی. په معجزو پورے
 قوټه کوی. په پیغبرانو باندے خاورے نلی د هغوئی په لارو
 کښ اذعی خوروی هغوئی په غرونو کښ قید وی د وطن نه یه
 شری تړو دے حده چه بعض باغیان دوی وځنی پدے نافرمانو
 او گستاخو باندے د پیغبرانو و عظونه او نصیحتونه نه بند یکی
 او د خدای د احکامو تبلیغ با قاعده کیږی

په دے باغیانو کښ اول نافرمان مالداران او قامی مشران
 وی او د غصه د دنیا د پاره علم کونکی خلق په عقل غاړه عقلمندان
 وی او د دے وجه دا وی چه د پیغبرانو په منلو کښ دوی د خپل
 د نیوی عزت فنا وینی د دوی فرضی لوی په خاورو کښ خټکی د دوی
 شان و شوکت ته نقصان رسیکی دوی غواړی چه خلق موږ ته
 سجدو دے کوی خو ږه هر جا ږه نا جا تر حکم منی او د پیغبر په منلو کښ
 د دوی دا خدای ماتیر پی د هغوئی په حکمو کښ د خه او د بدا
 تمیز پیدا کیږی.

دا باغیان او بغاوت یواځے د پیغبرانو په زمانه کښ نه
 وی په هره زمانه کښ باغیان موجود وی اوس هم په لار کوڅه
 بازار حجره کښ ناست ولاړ په ظاهر کښ سپیند روڼی د ولایت
 د عزت نومونه لرونکښ مشران او ځوانان او کورنۍ د دوی خبره
 واورۍ نو تا سوبه پونی شئی چه د اهم هغه د زړو باغیانو عزیزان

دی خدا ئے پاک دے ور تہ ہدایت اوکری امین

ملائے

دے دنیا ترقی یافتہ او قابل تعریف مخلوق انسان دے
 بیابان انسانا نوکین انتہائی لوئی لوونکین تو کے دے پیہرا تو دے
 مونہ دا خیال نہ دی کول پکار چہ نیس کہ دنیا دہ نویں دا
 دنیا دہ او کہ خہ مخلوق دے نو صرف ہمد غہ دے چہ
 خمونہ پہ نظر راسخی دے تہ علاوہ یوہ بلہ دنیا دہ چہ ہنہ
 مونہ تہ وینو ہنہ خالص مخلص عالم روحا بیت دے اورشتیا
 خودادہ چہ دنیا کہ دہ نوہم دغہ دہ پدے دنیا کین دے
 قسم مخلوق دے چہ پہ ہنوی کین دے ترقی یافتہ ملائے دی
 خمونہ دا عقل دے رطل خمونہ دے گراہے سبب جو رگی۔ دا عقل دے
 خلہ مونہ تہ وائی چہ مادا خیز لیدے نلاے زہ خودا تہ منم
 کلہ وائی لبس دامن چہ موجود دی او اورہیں نشتہ دے عقل
 مدہ مخکین وے چہ پہ دے دنیا کین صرف سلو عنصر و نہ دی
 اور او بہ ہوا او خاورے نورہیں نشتہ لیکن اس عقل وائی
 چہ پدے کین ما خطائی اکرہ۔ عنصر نہ سل خودی۔ چہ ور
 تیرگی نو عقل وزن طاقت او علمیت خطائی او محدود وے
 معلومیہ پہ دیوچہ مونہ دے نتیجہ تہ رسوچہ عقل خمونہ دے پارہ

مقام اولیٰ التوحید
 مولوی فاضل احمد ندوی مجذبی شاہ

دیوہ دہ خود دے رزاق پہ میلو تو کس خودہ نہ دہ دیو نہ دیو
 بس شل قدمہ کس دار گزار سیکلی۔ دیکھیں د پارہ بلہ رزاق کار
 دہ چہ د نور سپود سے نشان دی۔ دے رزاق تہ قرآن شریف
 والی خلاصہ دادہ چہ ملائکہ د مختلفو کار و نو د پارہ خدائے
 تعالیٰ مقرر کریدی (۱) زیری و رکونکے ملائکہ لکہ حضرات
 ابراہیم تہ و حوئے زیرے و رکونکس ملائکہ (۲) عرش اچونکے
 (۳) خدائے تعالیٰ اور رسول پہ پیغمبر کس خبر نہ رارسونکے
 ملائکہ (۴) قیامت نہ ٹکس شیعین و ہونکے ملائکہ (۵) مخلوق
 نہ روح اُخونکے ملائکہ (۶) د خلق علو نہ لیکونکے ملائکہ
 (۷) د خدائے د دوستا نو مدت کونکے ملائکہ وغیرہ

جَنّاتِ اَوَشِیْطَان

پہ قرآن شریف کس دے پتہ مخلوق ہم دیر خایہ ذکر دے
 قرآن شریف د جَنّاتِ دے تعریف کوی چہ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ
 مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ ما پیر بیان د اور د شیعہ نہ پیدا کرئی د مینہ
 معلوم شہ چہ جَنّاتِ خوف عوندے وجود لرونکے مخلوق
 دے چونکہ پہ مون کس خاور سینوالے دے حکم مون بل رنگ
 یو او پیر یا نو کس اور دے پہ دے وجہ هغوی د لطافت پوجہ
 پہ نظر نہ راجی پہ جَنّاتِ کس د خیر او د شرط اتونہ دورا ہ

شستہ ملائکہ یوحنا کے صلحیت لہری او شیطان د ظلمت
 پہ وجہ یوحنا د بشر طاقت لوی دغہ وجہ دہ چہ ابلیس د آدم
 پہ مقابلہ کنیں ماولی و وجہ خلقتی من نار و خلقتم من طین خدای
 تازہ د اور نہ پیدا کرے ہم او آدم دے دخترونہ پیدا کریدے
 زہ کلہ ہفتہ تہ سجدہ کوم؟

دے چنا تو دیرا قسام دی کوم چہ دہی آدم سرہ او سیری
 ہفتہ تہ عامر او ہمداد وائی او کوم چہ والہ تنگوی ہفتہ تہ ارواح او
 بھوت وائی او سخت تکلیف و رکونکی جنات تہ شیطان وائی او
 چہ دے تہ ہم زیات نکارہ وی نو ہفتہ تہ مارد وائی عفریت
 دے تہ ہم زیات دے او چہ پہ زنگلو کنیں او زونہ کوی ہفتہ تہ
 ہائف وائی دغے دے دیرا قسام دی پہ قرآن شریف کنیں د
 انسان سرہ دیر کاہیہ د جنات ذکر دے لکہ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ دے تہ علاوہ یو
 مستقل سورت جن پہ قرآن شریف کنیں موجود دے

حمونہ د مغرب تعلیم یافتہ او پہ یورپی تھن بیب عاشق خلق
 پہ خپلو تفسیر و نو شعر و نواد مجلسونو کنیں د جنات تہ انکار
 کوی ہفتوی دے صفا و صریحو الیتونو د جواب تہ قاصدہ
 دی ددوی د انکار لوئے دلیل دادے چہ مونہ پیر یان نہ
 وینو خلکہ نشستہ ادھر ا بنیاد پداے پوہیگی چہ حمونہ پوشے تہ
 لیدل د ہفتہ شی د نہ والی وجہ تہ شی کیداے

پہ صحیح بخاری کنیں عبد اللہ بن مسعود رضیو واقعہ بیانوی

چہ وہ حضرت سر باہر لارم حضرت ملتہ چاہتہ وعظ کا وو
 او دھنوی طرف نہ دا سے ویلے شوچہ خیل امت تہ دے
 او وایہ چہ پہاد کو او سکارو دے استنجانہ کوی حکم چہ دا
 خون خوراک دے دے فرمائی چہ خبرے راتلے او ماخوک نہ لید
 دجنات ذکر یہ تورات انجیل کنس ہم شتہ

دعے شیطان یو مستقل وجود لری دودہ دسجدے
 نہ انکار دودہ دجنات نہ پہ ذلت سر وتل چہ فاحرج انک من
 الصاغیرین ازہ شیطان تالہ دلتہ تکبر پکار نہ دے او بیا د
 وہ نیز جواب چہ انظرنی الی یوم یبعثون خدا یہ ما تر قیامتہ
 بوندے پر یکدہ او دبدل آغشتہ د پارہ داسے ویل چہ فہما
 اَعُوذُ بِكَ لَا تُعَذِّبَنَّهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ خدا یہ ! تازہ د
 ادم پہ وجہ ذلیل کریم خہ وہ نہ بہ دودہ د اولاد پہ لارو
 کنس کیسہ او دوزی بہ غلط کریم او بیا خداے پاک والی چہ ان
 عبادی لیس لک علیہم سلطان حما پہ نیکو بند کا نو ستا اثرشی
 کیدے۔

دادا سے صفا صفا سوال و جواب او دشیطان د مستقل
 وجود ثبوت دے چہ موثر بہ خواجواہ دامنو چہ خون د دے
 بنکارہ محسوس دنیا نہ علاوہ بلہ دنیا ہم شتہ چہ پہ ہف کنس
 قسما قسم مخلوق دے ددغ مخلوق خون سارہ د خیر او دشر مخلوق

✓ ملائکہ

نشتہ

✓ ہر ملائکہ سمون پہ خیر را تلوکین دی شیطان او بعض پیر یان دانسان
دشمنان دی د شیطان د پچ کین وچہ کوئے ذریعہ خدائے پاک اور رسول
✓ ہوئے دی ہنہ کول پکار دی او پہ کوئے ذریعہ چہ ملائکہ سمون ہزار زیان
آمد د کوئے شی بہ ہنہ عمل پکار دے

پہ دے بارہ کین نے یا اوکے

✓ کمتر انسانان د زیائی کمی نہ پچ دی۔ ٹوک خوہم داسے پہ ہنہ اغشتی دی
چہ ہر دماغی بیماری تہ پیر یان والی او چا د خان نہ پیر یان جو رکریکا
د غیب و خبر و نہ ورکوی او وہمیان پر یقین کوی او ٹوک دے درجے تہ
منکران دی چہ د جنات د وجود نہ منکر دی او والی چہ کوم اشیاء محسوس
نہ دی ہنہ موجود نہ دی داخلق پہ حقیقت کین پیغمبران اولیاء معجزے
کرامت اجن ملائکہ او شیطان نہ منی دا وہمیان چہ دیرہ ترقی اگری نو
د الحاد او دے دینئی پہ کندہ کین خکارہ سرشی د خدائے نہ ہم انکار
اگری حکم چہ ہنہ خوہم نہ بنکاری۔ داخلق پہ یورپ کین دیر دی۔ او
سمون پہ ملک کین د یورپ پروردہ ہم پہ دے مرض کین لک یا دیر کو قنار
دی داد وارہ زیاتے اوکے دانسان د پارہ بد دے دے پہ منیہ کین
د اسلام تعلیم دے چہ ہنہ پہ قران شریف کین موجود دے د قران شریف
پہ کتلو پویدالو بہ سرے سرے شی کوم انسان چہ کلہ د یونہ پہ تنہا
لکوی او کلہ د بیل پہ تعریف نو خان ساترے کوی۔ او خدائے رسول

دھغہ کلام اووینا کہ کوئی کوئی نہ یے مئی د انسان دیر پہ خطا دے
خدا کے پاک رحمت دھغہ نیغہ لارے تہ توجہ پیدا کری۔ کومہ چہ
خدا کے پاک او دھغہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم مونہ لہ راوریدہ

امین

حَدِثِ اَوْدِ وَرَحِ

مونہ پہ دنیا کنس روزا نہ وینو چہ د اشیاء خدا خدا اثر و نہ دی د
اورا اثر گوی دہ د زہر و اثر گوی او خشکی دہ ہمد غنہ انسان چہ کوم
خہ یا بد کار و نہ کوئی دھغہ ہمد غنہ اثر و نہ وی دہر انسان عمل د یو
تخم پہ شان دے تخم کہ دیر و دے وی چہ پہ حکم کنس اگر لے شی
نو دھغہ نہ لویہ و نہ جو رہ شی مخلوق نہ مینوے ادیر سو دہ پیدا کری
کہ دا تخم دے وے وی نو بینہ و نہ تر پیدا شی او کہ د کی کرانو او
د روزانو تخم وی نو کی کران او روزان د از غودک تر پیدا شی د
کی کر تخم پہ ہمس انسانی کو شش مالہ نشی جو ریدے او نہ د مالہ
نہ د غز و نہ جو ریکی۔

د نیکو عملو نو مختلف اثر و نہ او شکو نہ پہ عالم مثال کنس بنکائی
پہ حدیث کنس راجی چہ ثوک سورہ بقرہ او سورہ ال عمران تلاوت
کوی نو دے پہ دویچے پہ شکل کنس د قیامت پہ روئے راشی او د
تلاوت کوئی شفاعت پہ کوی بل حدیث دے چہ دا دنیا بہ د
قیامت پہ روئے د یوے بلہائی پہ شکل کنس راوستے شی بل حدیث دے
چہ د خندان پہ وخت کنس ہوا انسان یوہ ملائکہ دینی چہ دھغہ پہ
لاس کنس رحیم یا پوری وی او پہ قبر کنس بہ ملائکہ مری ستر راجی

ادسولات به ترکیبی خلاصه داده چه هر کله بنی آدم داد جسم
جائے اوباسی نو د ره هغه عملونه به به بنه اونا کاره رنک کنس خکاره شی
دده بنه اعمال به خوشبو یو پخو بادو نو اورنگارنک نعمتو نو به شکل کنس
الکیرے شی اونا کاره عملونه کنوسی ناروا شهوتونه او اخلاق رد یله به
د مارانو ارمانو به شکل کنس راشی دینکا نو د پاره به خوشالی عالم
وی چه هغه ته علیین والی او دبدانو د پاره به د غم جائے وی چه هغه ته
سمین والی جمون و هیان او دین د حقیقت نه پیچاره خلق د خبرے
نمئی او بعض به دے خبر و پورے توفی کوی حال دادے چه محو بز به
روزانه ژوند کنس ددے به ثبوت ^{کنس} مثالونه به پیرشته دے -

د چا په طبیعت کنس چه صفراء دیره وی نو هغه اور په خوب کنس
وینی چه پدے سوزی او کله کله به دے یره کنس لوئے چغه و هی جاري
دکت نه تختی د چا په طبیعت کنس چه بلغم زیات وی نو هغه دریا بونه به
خوب کنس وینی او چه څوک جنگیالے وی نو هغه درندکان او لیوکان پنجوب
کنس وینی چه دوی راویند شی غولے پر راماتے وی به اختیاره ژبے اوباسی
چه چاته دا ذکر اکرې نو هغه ورته والی چه هغه خیالی خبرے دی حال
دادے چه هغه بالکل حقیقت وی. خوشون د بیداری عالم ددغه حالانو
نه د پیچارے ذریعه جوړه شی لیکن چه کوم خلق مړه شی او بیا ورله ددگر
ژوند بیداری نه وی نو هغه چه پدغه عالم کنس هر څه کله وینی هغه حقیقت
وی د هغه په لید و خوشالی هم وی او غم هم وی

و احوالت بہ پہ عالم برزخ کہیں چہ قبر دے مختلف مختلف وی چہ د
قیامت و رُخ شی نو د خلق جبل او تکبر دے نورے بدکاری بہ دے
پہ شا کا نو سورے شی۔ نامہ اعمال بہ خلق پیاموی اوست یا
نرم حساب کتاب بہ شروع شی۔

اسلامی شریعت بہ د پل صراط پہ شکل کنیں بنکارہ شی او کو م
خلق چہ پہ دنیا کنیں خرنای سلوک د شریعت سرہ کوی ہم ہفتے بہ
دو وی پہ پل صراط تیرید نہ وی د چا د شریعت سرہ ہیرہ مین
وہ نو ہغوی بہ داسے تیز لارشی لکہ پہ یو پل چہ ہرہ روح یو
سرے تیریکی او پہ تلو کنیں نہ رپدگی تو مو خلق چہ د شریعت سر
تعلق نہ وی پیدا کرے د ہغوی بہ پہ دے پل رو مے کن اروی لہ
وجہ نہ ہغ بہ خور نہ شی تیریدے۔ او ٹوک چہ لہ پر د شریعت
کار و نہ کوی ہغوی بہ پہ کما و د حالت کنیں تیرید نہ کوی

پہ دے رفتار کنیں بہ خون د ذرہ اخلاص خون د پارہ یوہ د
وی او خون نیک عملونہ بہ خون سورلی وی

د رسول علیہ السلام عام فیض او مہربانی بہ د قوض کوثر پہ
شکل کنیں بنکارہ شی او چا چہ د حضرات علیہ السلام د
د سنتو مبارک کو ثمرہ ثمرہ محبت ساتھ دے ہغ بہ لہ مینہ سیرا
حاصلہ کرے او چہ پچیل عمر کنیں دوی د سنتو سرہ تعلق نہ وی پیدا
کرے ہغ بہ تکی گرجی او د دینہ بہ محرم وی

دخدای رحمتونه او نعمتونه به دجنت په شکل کښ خکاریری
 مخونیزه پوځ د پاره دجنت نعمتونوله د دنیا دغه اشیاء سره
 تشبیه وکړه شویده اگرچه د دنیا د اشیاء به دغه سره صرف
 د نوم برابری. حقیقت به دجنتی اشیاء د دنیوی اشیاء نه ډیر زیات
 وی. دغه وخت زمکه السان به بل وی خدای پاک والی چه

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ

په دغه روح به ځکه او السانونه د دنیا د زمکه السان نه پیل رنګ وی
 پدې وجه تا سو د دے ځای پیداوار شراب خور او غلمان میوے
 او مخلونه په دغه جنت مدخل کوی. دغه جنتیخواهشات به هم
 د دے خواهشاتو غوندې نه وی پدې وجه د موجوده دنیا شراب
 ځای او د عیش سامانونه چه موثر د لته جوړ کړیدی د جنت دغه
 هسه نه د دجنت د شراب متعلق ځای والی
 لَا يَتَذَكَّرُ عَنْهَا وَلَا يَنْفَرُونَ

دجنت شراب به درو سر او بے هوشی نه پیدا کوی او دجنت د
 عامو نعمتونو په باره کښ ارشاد نبوی صلی الله علیه و سلم دے
 چه لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ دجنت هغه نعمتونه نه ستړکو
 لیدلی وی او نه غوږکو نو اوریدلی وی

په جنت کښ به لوی نعمت د خدای پاک د پیاوړی مخونیزه
 ډیر عسل و د عقل چه ډیره لکه رنګ لوی په دے نه پوهیږی چه د
 جنت د نعمتونو حقیقت به څه وی او دغه وجه ده چه خدای پاک

والی چہ

لَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

۱ انسان نفس پہ دے نہ پوہیری چہ ما دہ دے سارگوئی و لوہ
پارہ کوم پت نختونہ پیدا کری دی دا دہ دے علونو جزا دہ۔

دعست بدعلونہ بہ دطوق او دزخیر و نو پہ شکل کنیں خاک دیری د
زوم او دکر مو ابو پہ رنگ کنیں بہ تکلیف و گوی۔ انسان دزور

تختی دجہنم تیارہ چورگی او دخدائے قہر دجہنم شکل اختیاروی
دجہنم نہ دخلاسی دپارہ دپیغیرانو شفاعت یا دخدائے عالم

رحمت سلب چورگی دچازرہ چہ دنبوت دفیض نہ روخانہ دے
عذہ دمنتو خلق دہنہ عفو او مسخرو نہ نشی متاثر کیدے چہ

نن روئے پہ لویو مجلسو لوکنیں بنکارہ کیری۔ مونہ دخیلی عہ
ہس حصہ دشریعت پہ لومستو اوریدو پویدی وکنیں نہ تیرو

او پہ دے نادانی کنیں دجنت دنختونو او ددوزخ دغنا
حقیقت پہ عقل کنیں راوہ۔ نحوہ اخلاقی حالت چہ بن ددین نہ

دبے خبری او داسلام نہ دے پرواہی پہ وجہ خومرہ
غورزیں لیدے۔ دہنہ حال او مستقبل دیر تاریک دے۔

ہر پویدی وکی لہہ پکار دی چہ اول دکان سرہ حساب اگری
چہ دہہ قرانی تعلیم اسلامی محبت پہ خدائی مینہ دوسول

اتباع خورہ دہ او سیاد خیل اولاد دخیلوانو کھی والو تاجدارو

متعلق فکر اگر کسی چہ داخل پہ شہ کیں روح شپہ تیروی او دے
 دے ناپو سوپ ذمہ کوم مرض دی خاص کرد پستون قوم
 عالم پکار دی چہ موجودہ حالہ نہ خوف آنہ کری او دے
 دے د پاره خیل علم وخت او عزت قربان کری جسے نہ چہ دے
 دوئی خاموشی دروی د پاره باعث دلوائے سزا او گری۔ زہ دا
 منم چہ دلپستون قوم عالم خاص اثر نہ لوی لیکن اثر لول او
 او نامدہ کیدال د عالم د پاره ظہوری نہ دی تبلیغ کولہ
 د علمائے فرض دے نتائج پہ خدائے پاک پر لینیودہ پکار دی
 خدایہ انجمن علم خوف عزت او قلم د اسلام پر خدمت کیں
 صرف کرے الین۔

وَحْيِ اَوَالِہَا

داد دارہ لغو نہ پہ عربی کیں یوہ معنی لری لیکن پشہ
 کیں الہام عام دے او وحی د پیغمبرانوسوہ خاص دہ۔ وحی د
 خدائے تعالیٰ او د رسول پہ میخ کیں یو تار برقی دہ چہ دے
 پہ ذریعہ پیغمبران د خدائے پاک سوہ ہر از او ہم کلام کیوری د
 انسان او د خدائے تعالیٰ پہ میخ کیں ظہور دغہ یوہ ذریعہ
 دہ۔ کئی نو د خالق او د مخلوق پہ میخ کیں عین مشاکلت او
 مماثلت نشہ۔

شریعت یوازے انسان کے پارہ نہ دے دے بلکہ پہ دنیا
 کبھی دھر مخلوق کے پارہ جدا جدا شریعت پہ خاص خاص وحی
 سے جو بھی انسان نہ علاوہ نور مخلوق داسے فرمان بردار دے
 چہ ہر وحی دخیل شریعت نہ خلاف نہ کوی او کہ چاہی کہ خلاف
 اُکرو نہ پہ دنیا کبھی نور اسرار صوفی۔ معدنی کافی اشیاء داشت شریعت
 لوی۔ چہ دا کافی اشیاء دے سخت یا نرم گرم یا سردی ہلہ بہ سبب
 اُسیپنہ او قلی وحی کہ پہ دے شریعت عمل اُنکری نو دے نوم نہ بہ
 محروم شی۔

و نوتہ دا حکم دے چہ دوی بہ خاورہ دآبو پہ ذریعہ چھی او پدے
 بہ سانکے پانڑے او کھونہ جو روی او دتہ خاصہ مدے نہ پس بہ میو
 پیدا کوی دیتہ حکم دے چہ ہر وہ نہ بہ خاص خاص قسم کھیر دآر
 پانڑے جو روی دبیرے پانڑے بہ دپیل پستان نہ وی او دآر نہ
 بہ دمالے میوہ نہ پیپا آبی۔ پہ میوانا قوا و معو باندے ہم خیل
 خیل شریعت نہ جاری دی او دوی پر عمل کوی۔ ہم دیتہ خدا کے پاک
 اشارہ کوی چہ

وَاللّٰهُ يَتَّبِعُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ

دخدا کے رالیزنے شریعت ہر خہ مخلوق منی کوم چہ پہ اسما و نوا
 زمکو کبھی موجود دی وَالشَّمْسُ بَجْرِیْ لِمُتَقٰی لَهَا ذٰلِكَ تَنْزِیْلُ الْعَزِیْزِ
 الْعَلِیْمُ۔ نور پیل مقام کبھی باقاعدہ کرخی او دا غالب عالم خدا کے

چوبہ اندازہ دہ -

خلاصہ دادہ چہ داکوم شریعت چہ ماود تاتہ گران دے - او
 مونہ ترختو دایو آئے مخونہ د پارہ تہ دے د اقدارے خبرہ دہ چہ
 مخونہ د شریعت ژ بہ بلہ دہ اودہ نور مخلوق د شریعت وینا بلہ دہ
 دہ مخونی تبیین او عبادت پہ بل رنک دے او مخونہ پہ بل رنک دے انسان
 یو ترقی یافتہ مخلوق دے ہا یوجہ دہ شریعت د کتیر و نو او خاورد
 نہ اعلیٰ او مخصوص دے انسان د ذرہ نطق د خدا ئے پاک سرہ دہ
 نور مخلوق نہ زیات دے خوا انسان د جسم اور روح نہ جو رہے او دادہ
 حد احد اصفتو نہ لری - پہ جسم کبش ظلمت دے او پہ روح کبش رنک
 او پاک دہ - د جسم خواہش دے چہ قوت جسمی زیات کری او خاورد
 سے جو رشی او د روح خواہش دادے چہ قوت ملکی زیات کری او
 د ملائکو نہ زیات شی - پہ دے کشمکش کبش انسان د پرستمو نہ
 جو رشی - ٹوک دیر بدکار - ٹوک لو تا کارہ ٹوک دیر نیک او ٹوک
 لو صالحہ - پہ قرآن شریف کبش بہ تاسو او کورئی چہ ٹوک استغین
 منافقین ظالمین مغضوبین محتدین دی - او ٹوک صالحین متقین
 صدیقین شہداء او اولوالعزم اندیاء علیہم السلام دی - د اقسو
 د جسمانی اور روحانی قوتونہ د یاتی او کی پیدا کیوی
 د پیغمبرانوسخہ د وحی د راتلو مختلف طریقہ ویک پہ بعض احوال
 کبش رانی چہ جبرائیل بہ د رحیہ بلبی صلی پہ شکل کبش حضارت سخہ

راتہ کلمہ بہ دے یو اجنبی پہ شکل کہیں مسافر سے راغے پہ مجلس کہیں
 بہ کہینا ست او د حضرت نہ بہ دے تپو سونہ اکرہ۔ یو کن ارہدفتہ
 یو مسافر د حضرت نہ پہ عام مجلس کہیں د ایمان او د اسلام تشریف
 اُپنبتہ۔ حضرت ورلہ جواب در کرہ او بیالارہ حضرت عمر دانی
 چہ دے لار نو حضرت مونہ تہ او وے چہ دا حضرت جبرائیل دو
 تاسوتہ دے دے سوالو نو پہ ذریعہ د اسلام او ایمان معنی بنو دہ
 پہ بخاری شریف کہیں دے چہ

أَجِبْنَا نَسْتَمَثِلُ لِي الْمَلِكُ رَحْلًا فَيَكُونُ فَأَمَّا مَا يَقُولُ

کلمہ بہ فرشتہ ماتہ دیوسری پہ شکل کہیں راغلہ ماسرہ بہ دے خبر دے
 او کرے او ما بہ ترہفہ یاد کرے

کلمہ بہ جبرائیل پہ ملکوئی شکل کہیں د حضرت خطہ اللہ ملیہ سلم
 سمجہ راغ۔ او کلام الہی یا احکام الہی بہ دے کلمہ سرہ د الفاظ او کلمہ
 نشہ طلب حکم پہ زرہ کہیں واپو د او کلام بہ دے او کرہ او بے د
 حضرت نہ بہ چا او نہ لید او نہ بہ دے دھوا او زوارید۔ د
 قرآن شریف اکثرہ وہی پدے رنای کہیں راغلید۔ د قرآن شریف
 دا البتہ نہ دے تائید کوی

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلْجِبْرِيلِ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ

کہ جو کہ د جبرائیل دشمن وی نو وی دے دہ خود او قرآن شریف ستا
 پہ زرہ باندے د خدا دے پہ حکم سرہ نازل کرے دے

يَلْقَى الرَّحْمَنَ اَوْفَى عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ

خدا نے تعالیٰ جبرائیلؑ چہ چاہے لیکن نو دھنہ خوشہ دہ" پاتے
 شہرہ دا خبرہ چہ جبرائیلؑ خدا نے پاک نہ قرآن شریف خونک
 وادریہ او حضرت تیر خرنک نہ دہ کرہ نو دے متعلق ماہر خطہ
 تا سوتہ ثابتہ کرہ۔ چہ عالم ملکوت ادویدل ویل اولیل محوین
 داور بی وویل اولیل او پے شان نہ ہی۔ ن موثر پہ انسانی علمیت
 باندے دزد کو نو میلوتہ دیے مقرر تقریر و نہ اورد او پے خہ اشارہ
 باندے دھنہ پہ مطلب پڑھیگو نہ ہنہ دینا و نہ نے گورو۔ اُس نہ فکر
 او کرہ چہ کہ ذہ او تہ دعاء گفتگو نہ خلاف گفتگو کو لے شو۔ نو پے
 عالم ملکوت کنیں دے ولے داعیہ کلام خدا نے تعالیٰ او جبرائیل
 پہ میفر کنیں نشی کیدے چہ ہنہ دھنوی و وار و د شان مناسب
 دی۔

مکن

ما او تاتہ چہ لہے روئے مخکین کوئے خاہے نا ممکنہ
 نیکار بی دے ہنہ مکن شوئے د سلیمان علیہ السلام پہ ہوائی
 جہاز بہ تہ نہ پوہی دے خواس پر تہ پوسے شوئے خہ بو داری
 کچہ تہ د خان نہ زیاتے خاہے نہ کوئے او بار بار شہوت تہ خیل خان
 نہ شرموئے ہنہ علام الغیوب قادر مطلق بے انتہا طاقت لرونکے خدا نے
 چہ حق فرمائی ہنہ صحیح فرمائی محوین تم عقل دھنہ پہ مخکین ہو حقیقت
 نشہ

انسان کہ کروڑوں کلونہ چیل عقل لہ ترقی درکری او د حالہ ذخیر او د
 شر پہ بارہ کنیں رنگارنگ ایجاد و نہ او کری نویا بہ ہر د خدا
 د قدرت و نہ قدرے معلوم نہ کری پہ انسانی عقل د خداے تعالیٰ
 ملکوتی خبرے معلومول داسے دی لکہ یوزر کس خیل کمزورے تلہ را
 داخل او د ارادہ او کری چہ زہ پہ دے تلہ کوہ ہمالیہ وزن کوم۔ انور
 دے انجام بہ خطہ وی۔ ستلشہ یقین دے چہ داؤد کس پہ دے
 و ہر کنیں کامیاب شی یقینا داسے ہرگز نہ شی کیدے فو عقل ضرور
 پہ ہر معاصیہ کنیں بہ کار را ولہ چہ ہر نہ عقل دسی۔ تفکر تدبیر او
 تعقل د خداے حکم دے خیر ہر جائے کنیں نہ۔ خداے تعالیٰ
 فرمائی۔

عَسَىٰ أَنْ تَكُونُوا شَيْئًا وَمَا تَكُونُ إِلَّا حَبِيرٌ
 شَيْئًا وَمَا تَكُونُ إِلَّا حَبِيرٌ ۚ وَاللَّهُ يَفْلَهُمُ مَا تَكُونُونَ

کیدے شی چہ تہ پہ چیل عقل کنیں یوشے بد گزری او ہر د خداے
 پاک پہ علم کنیں نہ وی او کیدے شی چہ تہ یوشے پچیل عقل کنیں نہ
 گزری او ہر د خداے پاک پہ علم کنیں بدوی (گوری) خداے
 پوشیکی او تاسو نہ پوشیکے، اس پر تاسو فکر او کری چہ ستاسو
 د عقل وزن ثورہ دیے او تال پہ عقل ثورہ اعتبار پکارہ ہے ؟

قرآن شریف خزانہ جامع کریمہ

خوبی پچیل ژوند کنس د قول قرآن شریف مجموعہ نه وه جوړه
 کرې بلکه د قرآن شریف اصل دارومدار په یادداشت وواو په
 هغه زمانه کنس د حافظانو یادداشت د خط وکی په وچه دومره ډیر
 ووچه په تشویق ځل اوریدو ډیر ډیر شعرونه یا د دل د قرآن
 شریف د هغه زمانه د مسلمانانو داسه محبت ووچه جان مال عزت
 او ملکونه د دهر د پاره پر لښودی وو. مخونی به د تگوفونده
 دینه ناست ووچه کله به ایتونه نازل کی چه مونږی یاد کرد او
 په هغه عمل اگرو چه په وحی نازلید وکنس به کله کله روځ تیر شو
 نو دوی به خفه وکنس ناست ووچه شپه پل اشه خه حکونه یا نخله
 پراغه وخت کنس لیکونکی کم وو. خو سیاهم زید بن ثابت او عبد الله
 بن مسعود موجود وو. دوی به قرآن شریف د آغا نو په اورو کو او د
 کجرو په پتو هسه د کتابت په پویدو په خاطر لیکه. دا داسه
 وخت ووچه حضرت اوصحابه لیکلو ته اړکار هم نه وو. د دنیا کوم
 مصیبت ووچه دوی په کنس گیر نه وو. د حافظانو ډیر والی د سونډ
 دور نه په موخو نو کنس منزلونه لوستل دا داسه چوندی ماول
 او حالات ووچه په دے کنس د قرآن شریف جمه کول چا ضروری نه گنل
 خو ډیر حافظان چه اکثر پور نه پوهیگی د هغه په مخکنس د قرآن شریف
 د قلیط احتمال نشته نو د اهل زبانو فدا یا فو حافظانو په مخکنس په قرآن

د زور ز پر د تبلیغ و خیال ہم د چاہ زہ کیں نہ راتہ خر پہ
 پیامہ کیں مسیلہ کذاب د نبوت دعوی اوکرہ او د ہنہ سرہ د
 صحابہ کرام جنک اُسہ پہ دے کیں او یا حافظان شہیدان شو۔
 دغے دوه سلور و نور و جنکو نو کیں حافظان د قرآن شہیدان شو
 پہ دیوچہ حضرت عمرؓ دا خوچہ کرہ او صحابہ تو پر و سرہ اتفاق کرہ
 چہ قرآن شریف پہ یوہ مجموعہ کیں راجعہ شی ددے د پارہ د کاہا
 او حافظانو جر کہ جوہ شوه زید بہا ثابت کاتب الوحی ددے تو کی
 مشی دو پہ انتہائی تحقیق او احتیاط سرہ یوہ مجموعہ ایلکے شوه
 ہم دغہ مجموعہ دہ کومہ چہ ن پہ دنیا کیں موجودہ دہ بیا دغہ
 نسخہ ابوبکر صدیقؓ لہ ور کرے شوه چہ دغہ خلافت خلاص
 شہ نو دا حضرت عمرؓ لہ ور کرے شوه بیا دغہ نسخہ حضرت
 حفصہ ام المؤمنینؓ لہ ور کرے شوه۔ د حضرت عثمان
 پہ خلافت کیں چہ مسلمانان دیر زیات شو بیا صحابہ و جر کہ
 اگرہ او فیصلہ اُسوہ چہ ددے نسخہ نہ دیرے نسخہ لیکل پکار دیا
 چنا نسخہ دے حضرات چہ زید بن ثابتؓ عبد اللہ بن زبیر
 سعید بن عاصیؓ عبد اللہ بن حارث دو۔ د حضرت حفصہ رضہ
 نسخہ نہ یے شہید یا اوہ نسخہ ایلکے او ہنہ یے عراق۔ شام۔ مصر او
 نور و اسلامی ملکونو تہ ایلکے او ہنہ اصل نسخہ یے بیا حضرت
 حفصہ رضہ نسخہ کینیودہ۔ قرآن شریف یو داسے کتاب دے

چہ خارو نہ خو پر یکیدہ پہ بانہ و کنش مسلمانانہ یاد دے او
 نور مذہبی کتابونہ خارو نہ خو پر یکیدہ نوم و پارہ پہ کنش
 حافظہ نشستہ - حکمہ ہر چا فوجہ وہ چہ چاشا پکنش الیکل - پائے
 قرآن شریف دیارلس نیم سوہ کالہ حہ و پاسہ او شوجہ
 دہند پہ یوئی کنش فرق رائے او نہ بدہ راشی -

یوہ قصہ

یو مشردائی چہ دے انگور زانو پا در یا نو پہ اول اول کنش راہ
 فیصلہ او کرہ چہ پہ ہندوستان کنش چہا پہ خانہ نشستہ او
 قرآنونہ صرف قلمی ہی راجی چہ واقلمی قرآنونہ گران گران و
 مسلمانانہ واخلو تردے چہ بیبا پہ ہندوستان کنش مونڈ
 نشی نو بیبا بہ مونڈ و خیل طبیعت موافق قرآن شریف پہ خیل
 ملک کنش چہا پ کر و او پہ ہندوستان کنش بہ نے خوس کوہ
 پہ دے طریقہ بہ پہ قرآن شریف کنش اختلاف پیدا شی او
 حروف عیسائی مذہب بہ خلق آہنی - یو مشر مسلمان تہ دہ معلومہ
 شوہ ہند یو پاوری تہ او دے چہ داستا سو خیال غلط دے کہ
 چہ قول قرآنونہ تا سو پہ سمند و کنش لاہو کری اخدائے و
 نہ کی (نوحہ) پہ قرآن شریف حہ او نہ شی کیدے حکمہ قرآن شریف
 و مسلمانانہ پہ زہر و نو کنش لیک دے سے خانہ سترے
 کوئی -

اسیابی ذوات انجیل زہر و کنش حافظہ نشستہ و کنش یو مشر مسلمان تہ دہ معلومہ

خلاصہ دامن چہ ما قرآن شریف ہر حصہ قرآن شریف بہ چہ
 فتح کے باز بانیۃ قدیم حروف پکین نہ شتہ او نہ بہ اشی۔ کردہ قرآن
 شریف وکیل پندے پویدل او پو دے عمل کول پہ ہر مسلمان بالغ
 عاقل سری او خزے فرض کی۔ کچھے چاداسے اُنکرہ لکھ چہ حق
 روئے دے بدقتی نہ موفیل خیل خان خیل اولاد دستان ویتو
 چہ نہ قرآن شریف گوری نہ پر پوہیگی او نہ پر عمل نہ تیار کی۔ نو
 دواسے مسلمانانہ دنیوی ادا خوری ہونہ خرابیگی۔

اے خدایہ ! تہ قادر توانایے تہ خلق و زرو نہ کر خوکے یے
 خون بہ زورہ کنی ددے خون کلام محبت پیدا کرے موفیل پو پو
 کرے او موفیل پر عمل کوئی کرے امین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَحَضْرَتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مختصر حالات

تہ حضرت محمد علیہ السلام و پینہری خوشخبری تو لو محلیتو
 ور کریدہ قورات کتاب دانیال، زبور، انجیل او مکاشفات یوحنا
 کنی چرتہ مجمل ذکر دے او چرتہ دھونوچ نوم احمد یا محمد شتہ
 دے ددے ترجمہ او تفسیر پادریانو پہ فارقلیطا وکیل مدعی اور
 سرہ کرے دے بلکہ دھندوانو پہ کتابو کو کنی لکھ دینا او دے پادریانو

یہ دساتیر و کنس مہم و حضرت درین دہاتلو ذکر شدہ یہ دے
بارہ کنس خوف و عالم انوہی کتابو نہ لیکن دی۔

خوف و خوف ہی چہ پیدا شدہ نوہ فارس اور خانے سرے شوے
دکستری و بادشاہ محل منارے افرزیدے یہ عروج کنس قضا
رک شدہ حضرت مورفی بی نوم امن و۔۔۔ عجیب عجیبہ واقعات
خلان حادث الیدہ حضرت دیک چلے او خوش خلقہ شہرت
یہ قول عرب کنس کیدہ ہا و خلق و پیغمبری نہ محاکن دروئی یہ
تقرین کنس او دے او دے قصیدے لیکے دے حضرت یہ جو
مبارک یاندے بارانو نہ غور حکمت شو۔ حضرت یہ یہ یتیم نو غریب
خلع او کنس ہا دے نہ صرف ہر بانی کولہ بلکہ دروئی خدمت
سودا او دار و درمل بہ دے کولہ کول۔

حضرت لایمپانہ و وچہ والد صاحب عبد اللہ تر وفات شدہ
او تقریباً دہشت و کالو و وچہ مورفی بی امنہ "عمر وفات شوہ دہ
حضرت حفاظت میا دہ قوی نیکہ عبد المطلب کوہ چہ حضرت
عمر خد و پاسہ دہ او کالو شدہ نو عبد المطلب مہم وفات شدہ۔ او
ذمہ داری پہ ابو طالب چہ حضرت ترہ و وراغلہ

کرم وخت چہ حضرت دہ پیغمبری روئے نزد دے شوے نو
حضرت اخلاص و خلانہ ناستہ خو منہ کرہ او پہ غار حرا کنس چہ
تکبہ شریف نہ تحجیناد وہ ہم میلہ لڑے دے کیناست۔ دے دے

غدا دوزخ والے مخلوق کو اور پلنوالے نے پتھلے پاوے دیے۔ اے المؤمنین
 یہاں خدیجہ رضی اللہ عنہا بہ دیوٹور وٹو خوراک ادا وہ حضرت
 سخیہ یورے اوکلہ بہ حضرت ہم کورنہ بلغ
 پہ دے طریقہ چہ حضرت نہ جسمانی تاریکیوں سے شوق
 اور نرا رزق اللہ نود پاک روحانی مینا نہ حضرت پہ زور نرا
 راتل شروع شوق کتوا ووفو بہ ورتہ سلامونہ کول دھر
 طرف نہ بہ السلام علیک یا رسول اللہ اوازونہ وو۔ حضرت
 پچھلہ دیر حیران وو۔ ٹوک بہ شکاریدہ نہ اوسلامونہ بہ کید
 شو۔

حضرت یوہ روئے دھراء پہ غر ولالہ ووچہ یوسرے رانہکار
 شہ او داسے نے اوئے چہ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا جَبْرَائِيلُ وَاَنْتَ رَسُوْلُ اللّٰهِ
 زیرے دی پتا اے محمد (صلی اللہ علیہ وسلم) زہ جبرائیل
 یحراوتہ دالہ رسول نے او دینیم کپرایے چہ دیرہ بنائشت
 وہ حضرت پہ لاس مبارک کینودہ۔ اور اسے پے اوئے چہ
 دا اولولہ حضرت اوئے چہ زہ لوستونکے نہ یم زہ امی یم یا جبرائیل
 حضرت دینے سرہ اوٹکو واداسے پے ورتہ اوئے چہ خدہ
 اُس وایہ حضرت پیام مہ عند اوکرہ غرض داچہ درے خلہ
 حضرت دجبرائیل دینے وصال حاصل کرہ او بیابا لوستو

تادرسو۔ نوحہ اسرائیل دے چہ وایہ
 اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ
 عَلَقٍ. اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ
 الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ۔

بیادوی دوارہ دغره نہ بنکتہ راکو شوا و ہلتہ جبرائیل یوہ
 خپہ او و ہلہ چہ پہ ہن کنب چپہ را بنکارہ شوہ اول دمنوے
 د پارہ حضرت جبرائیل اودس اکوہ او بیائے حضرت رسو
 خدا صلی اللہ علیہ وسلم تہ اوے چہ حجابشان اودس او کوہ او
 دوہ رکعت موخہ او کوہ۔

ظلامہ دادہ چہ اودس او موخہ کول حضرت تہ پدغہ روخہ اسبوتہ
 شوا و سورہ "اقْرَأْ" نازل شو کو یا دغہ روخہ حضرت مکمل روحانی
 تعلقات د عالم روحانیات سرہ پیدا شو حکمہ خدائے پاک فرمای
 چہ وَوَحَّيْنَاكَ ضَالًّا فَهْدًى تانہ دے روحانی خبر و حال معلوم
 وو نو موخہ در تہ پہ خپل رحم لارا و بنودہ او بل خائے داسے مانی
 چہ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ اے نبی تہ نہ پو پدے
 چہ کتاب خہ دے او ایمان خہ دے حضرت دے واقعات نہ پس
 کورتہ راغ حضرت خدیجہ رضی تہ دے دا حالات اوے ہن حضرت
 ورقہ بن نوفل سجدہ بو تہ دے د اسمانی کتابو نو لوئے عالم و وہنہ
 چہ واقعہ وادریدہ نو داسے یے اوے چہ داتاسنی و لہن جبرائیل

وواو تہ خدا کے آخری نبی ہے دے نہ پس شیہرمیا شے ہی بند
 وہ پہ دے حضرت طبیعت مبارک دیکھنے اور دیکھو۔ خوبیا
 مدثر، مزمل، نون، فاتحہ اور نبت سورقونہ نازل شو۔ حضرت
 دپیخبرئی نہ پس دیارلس کالہ پہ مکہ کنیں وو۔ پہ ہوانا نو کنیں اول
 اول ابو بکر رض او پہ ہلکانو کنیں حضرت طی او پہ خرو کنیں حضرت
 خدیجہ رض ایمان راورے وو۔ خلقو پہ مسلمانیں دے کے کافرانو
 کنیں دیہ غصہ او کینہ پیدا شوہ پدا یوجہ غوی مسلمانانو تہ
 دیر تکلیفونہ ورکول شروع کرہ۔ اخرکار دے مسلمانانو یوقونکے دے
 دجحفہ طیار سرہ دحبشو ملک تہ لارہ ہی دت اکرہ۔ دے حائے
 بادشاہ نجاشی ووچہ عیسائی وواو تہ قورات انجیل بنہ عالم وو
 ہفتہ تہ معلومہ وہ چہ آخری نبی بہ راخی۔ ہفتہ دے مہاجرینو تہ پیوس
 اکرہ۔ قرآن تر واوریدہ اوسرہ دخیلو وزیرانو مسلمان شہ او دے
 دے مہاجرینو دے پروار و مداد اکرہ یو خورے پس حضرت
 رسول خدا ہم سرہ ابو بکر رض نہ مدینے تہ روان شہ دمدینے
 خلقو پہ حضرت داوول نہ ایمان راورے وو غوی تہ خوشحالے پھوہے
 او دے حضرت لہ داغے وو۔ نیچو پشت روئے حضرت پہ قبا کنیں وودا
 حائے دمدینے نہ درے میلہ لرے دے پیامدینے منورے تہ
 داغہ پہ مدینہ کنیں باقی قرآن شریف نازل شہ۔ اول دبد رجبک
 دے کے دے کافرانو سرہ اشد۔ بیا داحد وغیرہ او بیامکہ مکر مہ
 فتح شوہ۔ خلاصہ دادہ چہین بنجد عراق او بحرین قول داسلام

تا بعد از شو بہ لسم کال دہجری کنیں حضرت بہ دولسم د
 رومی خور د کمل بہ روح د دے ظاہری دنیا نہ تشریف پورہ
 د حضرت نہ پس صحابہ کرام د دوم شام مصر ایران وغیرہ ملک
 فتح کرے او پہ فتح دے دے دے اسلام رنہ بہ خورید و الکیدہ بیا د
 تا بعد از شو بہ ذمہ کنیں د ہندوستان بہ ملک کنیں بہ سندہ کنیں
 اسلامی تبلیغ را اور سید -

د حضرت نہ پس ابو بکر رضی اللہ عنہ بیا عمر رضی اللہ عنہ بیا عثمان رضی اللہ عنہ بیا علی رضی اللہ عنہ
 حسن رضی اللہ عنہ پہ دوش کالہ کنیں دکنہ واد بہ واد خلیفہ مہمان وو۔ د دوش
 نہ پس خلافت بہ سلطنت بدل شدہ او معاویہ پر قابض شدہ قیامت
 ہوئے پر بیا د ہضہ ہوئے معاویہ بیا مروان او دغے دیرہ مدہ
 باد شاہی د دوش بہ اولاد کنیں وہ د دینہ پس سلطنت عباسی
 خاندان نذرانے او سلور سوہ کالہ بہ عباسی نو کنیں سلطنت وو
 ہارون الرشید او مامون الرشید باد شاہان پدے خاندان کنیں
 وو بیا د مغلو قوم چہ پدے غ وحت کنیں کافران وو بہ بخدا د حملہ اور
 شو۔ نوہ مسلمانانوسلطنت لارہ ہو بیا د معمر باد شاہان نو مغل
 او بیکہ او د دے نہ پس مغل مسلمانان شو۔

بہ من بینہ منورہ کنیں سورہ بقرہ 'ال عملن' ماندہ، تو بہ
 نازل شویں۔ د قولہ روسو سورہ براءۃ یا سورہ نصر نازل
 شد۔ قرآن شریف بہ درویش کالہ کنیں لزل نازل شوے دے

موسیٰ فاضل
 حکیم مولیٰ محمد علی شاہ

چہ خلق دا پہ تیارہ تیارہ یاد کری او پہ ہنہ عمل او کری حضرت
 دے پیہرئی نہ ٹکس یو کناار شام تہ د قافلے سرہ سوداگری تہ تے وو
 اورا ہبانو پہ ٹوٹا نو پٹا ندے وو او پہ دے وجہ ہنوی تیارے
 نہ والیس راغلی وو۔

د قرآن شریف د مضامینو مختصر بیان

د پیہر انو عظیم السلام پہ دنیا کس د رالیکو مطلب داوی چہ د
 خلقو نہ فساد لڑے کری او کوم کارو نہ چہ د انسانی فطرت مثلاً وی
 ہنہ رک کری۔ د پیہر ژوند د صداقت یوہ نمونہ وی۔ جل پیہر ان
 پچیل تعلیم کس یورنل وی کہ فرق دے نو صارف فردی اولر لڑے
 خوہز د بنی نیلکہ ابراہیم د دیر پاک شریعت خاوند وو۔ خوہر بو د دے
 اصلی رنگ مسخ کر، ادہ خدائے پاک نہ تے یوہ دنیاوی بادشاہ جو رکھ
 دہ نہ تے وزیران پیدا کر۔ ٹوک دوق ور کوئی شو۔ ٹوک باران وروشی
 کرے شونڈ روہ نیاز و نہ او شکوائے ورلہ وکول شروع کرے شو
 او باقاعدہ د دویم درجے خدایان شو

پہ عربو کس عروہی د بت پرستی اولے گتہ کینو دنگن دے
 دایت پرستی خوہز د بنی نہ درے سوہ کالہ ٹکس شروع شوہ وہ
 اد حرنک چہ دھند و انو پہ درمسالو نو کس د کرشن بت پرست وی
 دھنہ نہ پہ عربو کس ہرے قبیلے خان خان نہ بت جوہ کرے وو۔ د

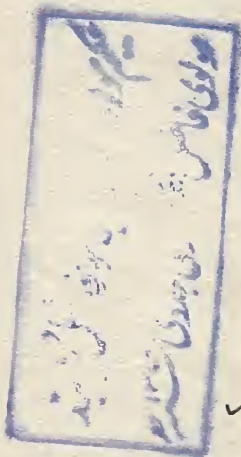
بني کلبو د بت نوم وود و د هذيل د بت نوم سوا و و د منبر د بت
 نوم بنو و د همدان تيوق و و د حمير کسما و و د ايجو واره د بتان
 د نوح په زمانه کيښ هرو و و قریشون خاص په ابراهيمي جماعت کيښ چه
 کعبه شريفه وه د حضرت ابراهيم او د حضرت اسماعيل د نوم بتان
 ايځي و و د دے ته علاوه د واره واره بتان هرو و و د کعبه شريفه د
 قولونه د لوستي بت نوم هبل و و

د عربو مذهبي تقسيم

۱۱۱ معطله - معطله عام طور ستره بت پرست و و چه د بغي
 د دحائ پچائ قران شريف کوي.

انکم و ما تعبدون من دون الله حصب جهنم

تاسوا و ستاسو بتان به د دوزخ لور کي يي. د دوي دا هم عقیده وه
 چه پيس د حمر که چوندي کميدل نشته اود اوبوندا د طبيعت او د زمانه
 په وجه د دے دے خلقت و د ه په والي د دے خلقت و اکثريت په يورپي
 ملکونو کيښ دے او د دوي شاگردان و خون په وطن کيښ هم راز و خون
 شوي دي په سياسي د لور کيښ د دوي کافي تعداد شته د دوي دا
 هم عقیده وه چه مال دولت او شان شوکت او کتبه په هرو
 طريقه چه وي. په وعده باندے تهنيکيدل د دوي پکار چه کم طرحت
 ته هوازي هغه خواته تلل پکار وي د دوي ذکر خدا په پاک داسه
 کوي و قالوا ما هي الا حياتنا الدنيا نموت و نحيي و ما نملکنا الا الله

نور ہیں لہٰذا عکوف ہم دغہ دنیا وہ اوکدے دا چونک دے او
 حوین عرک اوژوند د زمانے پہ لاس کیں دے دتباؤ عبادت دے
 د بارہ کوی چہ دوئی بہ سفارش کوی "مَا نَعْبُدُكُمْ إِلَّا لِيَقَرُّ يَوْمَنَا إِلَىٰ
 إِلَهِ رَبِّنَا دے جواب خدا نے داسے کوی چہ مِنْ فَالَّذِينَ يَشْفَعُ عِنْدَهُ
 إِلَّا بِإِذْنِهِ ثَوَك بہ بے داجازت د خدا نے نہ شفاعت اکرے دوئی چہ
 وے چہ دارسول خوحون پشان خورل سکل کوی دے خرنک سپنہر
 دے رسول خو فرشتہ بکار دہ حکم خدا نے تقالی والی دتو جملنا
 مَلَا جَمَلَنَا رَجُلًا کہ مونز ملائکہ ہم رسول راہینے وے نوہ
 بہ ہم د انسانانو د رسول والی پہ وچہ سرے دو اوہ اخیرہ یوئے
 پہ حضرت محمد کیں نہ وہ بلکہ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ الْمُؤْسِلِينَ إِلَّا تَهْمًا
 لِيَأْكُلُوا الطَّعَامَ وَيَشْرَبُوا فِي الْأَسْوَاقِ مخکنی قول دسولان خوراک فرکی
 او پہ بازارو نو کیں کر حیی وکی دو فالو نہ نیول دمر و پہ بارہ کیں
 عجیب و ہونہ سبکارہ کول فرشتو تہ د خدا نے پاک لوزہ ویل دپیر یافو
 نہ اصدا د غوختل کاہنا نو سجنہ د غیب و خبر و معلومہ نو د بارہ تلک د ستور
 د اثر پہ بارہ کیں عقیدے سائل چہ باران عطا مالدار ارفقہ کیدل
 دے ستورو پہ وچہ دی سغرونہ خوبیاد فروخت بہ دے دستور
 پہ ختوپر پوتھکول د اقسام خیالات حوینہ د اکسور ناہور نا تو ہم
 دی دا خبرے بہ درتہ معلومہ شی چہ لدینہ قران تعریف منع کوی
 (۱۲) محصلہ ۱۔ دا خلق یو خدا نے منوکی دو۔ دتبا متظر وہ۔ خو

سہ

دیر لڑو دو پہر دے۔ کہ کہ کنبی عی و بہ نصیل و وجہ کہ کچے شریفہ صد
 بہ لے لگی لگوں وہ کہ تو حید و عظام بہ لے کا و و خالق بہ لے کہ شریکانو
 نہ منہ کا و و حش نشاد کہ حساب کتاب قائل و۔ بل قسین بہ ساعد
 دو ہفتہ دیر لوئے شاعر و۔ بل عامر عد وانی و و دے حکیم اولوئے
 خطیب و و دے وانی چ

چہ مادا سے شے نہ دے امید لے چہ ہفتہ خیل خان پنجیلہ
 بین اکری و کا و کوم شے چہ را تلونکے دے ہفتہ شے
 تلونکے ہر دے

قرآن شریف کہ سلور و لو و لو کہ اصلاح کہ پارہ خائے بہ خائے
 ارشادات کریدی۔ دوی کہ فطرت سلیمہ نہ خلاف و و اول عرب معطلہ
 چہ کہ ہفتوی تفصیل بیان شہ دویم یہود و ی پر دوی کنبی دعوہ ناکار
 والے و و چہ کہ بنی اسرائیلو پیغمبران ہم کہ دوی اصلاح او نکرے شوہ
 روزانہ بہ یہود یا نو مجزے لیدے او نافرمانی بہ لے کولہ بہ اخر
 کنبی و دتہ حضرت عیسیٰ او حضرت یحییٰ او وے چہ زرکوی سم شے
 سمینی کہ السمانی بادشاہے زمانہ زر را تلونکے دے او داسے یونی عربی
 را تلونکے دے چہ کہ ہفتہ پہلوس کنبی بہ زور و شہریت وی سرکشانو
 کہ بہ سزا و رکوی کہ دے نہ کہ دوی مطلب جو بن حضرت علی اللہ
 علیہ وسلم و۔ یہود یا نو تہ پہ نورمت کنبی کہ محبت پہ و جبہ جوئے و پل
 شوئے دے۔ کہ نہ یہود یا نو واقعی جوئے والے و اعشتہ اڈخان

خوش

لوتے لوتے الزامونہ لکھی وو۔ قرآن شریف دے دے والی مطلب ہو د
 پیٹھ پاؤ معصومیت بیان کرہ یہ جادو اور منتر کتب دہی کرتا رو
 تر دے حدہ چہ حضرت سلیمان طرف لے دے نہایت کاوہ۔ یہ
 حضرت مریم ہم کوئی ناجائزے بدگمانی کوئے عیسے عہ دوی مسیح بحال
 وے دیو دیافو حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم سرہ د
 دہیے دشمنی وجہ داوہ چہ یہ قرآن شریف کتب عیسے معصومیت درمیر
 پاکہ امنی بیان شریفہ بیاضہ یہ یہود یا نوکریں نیکان عالمانہ عبد اللہ
 بن سلام او کعب اخبار غوندے مسلمانان شواہ یہ تہذیب احزاب کتب
 بنی قریظہ بنی نضیراد د خیر یہود یا نو تہ اتنی اسلامی شریعت خیل
 اثرا د بنودہ۔ یہ سورہ بقرہ او یہ نور واکثر سورہ نوکریں یہ تاسو
 د یہود یا نو اکثر حالات او کوئی۔ د تفسیر انتظار کوئی۔ انشاء اللہ دہی
 درہ ستاسوتندہ مانہ شی۔

درہ رضاری دی د یہود یا نو مذہبیات وو۔ دوی سخیہ واقعات
 کتب د عیسی علیہ السلام ہفتہ انجیل نہ وو اگرچہ وار یا نو د عیسی د دین پہ بارہ
 کتب دیر کوشش کرے وو فو بیا د عیسوی پہ درہ صدی کتب پہ سوو نو
 درو عین مسیحیان پیدا شو چہ ہجو دعویٰ کرہ چہ روح القدس جبرائیل
 د دوی سخن رانی او دوی تہ الہام کی بری۔ دوی دیر درو عین عقاید او
 دہونہ حضرت عیسے تہ او د عہد صوبہ وار یا نو تہ منسوب کرہ۔ داسلور
 واکرہ انجیلونہ چہ ن روئے عیسایا فو ستنہ دی اد پار یان پر دیر نازیکی

وادوے زمانے چور دی دودے خدا یا نوعقیدے - تکفارے مسئلہ
 دے عیسے اذخداے والی وہم دے زمانے درونجنو مسیحیا نواہیا دے
 دوی بہ دے چہ بخود یا اللہ خداے پاک نہ عیسے بہ دنک کنیں دے موم
 گہیہ کنیں داغے او بہ حمل کنیں پاتے شاہ ادہیا بہ انسانی جامہ کنیں
 دنیا نذر داغے او دہنی ادمو دکنہا مو تو کفارہ شاہ - خداے پاک لہ دے
 دہنی ادمو دکنہا مو صوف کو بلہ طریقہ نہ ورتلہ بہ یوحنا خاں
 پیمانہ کرہ ۶ ادہیا دراتلو وعدہ لے او کرہ دے تو لو خبر و تردید نہ
 بہ تاسو بہ قرآن شریف کنیں او گورے دوی بہ دے - قادم نہ راواخل
 قول پیغمبران کنہا کار دی بہ دے دے خداے پاک دوی بہ خاطر درے
 دے بہ جہنم گئیں وہ - پوروس واری والی چہ بہ شریعت عمل کول حرام
 دی - دے شرابو سکوا دکنہا کول احازت درکوی او دغہ دے دے دے
 عیسایان خہ بنکارہ بہ کار دی کوی - پھیل دین کوہ - انجیل - صداقت
 او ایمان داری پورے خاندی او دغہ عیسایان بہ کالجوف دیورپ بہ
 ملکوف دے نیر نکیا فو بہ محبتو فو بہ جو کو او کونسلا فو کنیں دغہ نقشہ
 مخوف بہ ہندوستانی خاندانی مسلمانان کنیں بنکار کی مخافہ انجوبہ وہ
 چہ نیر نکیان بہ لادہ عہ بہ مذہب پورے تو نہ کوی لکہ چہ موزہ
 نقلیان مسلمانان پر کوو شراب خوری ارز نا کہ دیورپ بہ بازار و نو کنیں
 کیری دی نو مخوف بہ ملک کنیں ہم دغہ و دغہ ز یا شیگی - موزہ بہ دے عجن پو
 اوداغہ بہ دے چہ نیر نکیا فوراً نہ ملک و اعشہ غرق شو تباہ شو

✓
قول

طوے

محکم کی کہ میں نے مخلوق عبد اللہ بن ابی بن سلول خیل بادشاہ جو رو در خو
 یہ حضرات راغ نود ہندہ کہ طرف نہ خلق اسلام طرف تہ راغ داخبرہ
 عبد اللہ او کہ ہندہ دوستانہ دیرہ ناگوارہ وہ یہ ظاہر کیں خودہ مخالف
 نہ شہر کوئے خو یہ پتہ بہ ہے یہ حضرت او کہ ہندہ یہ صحابہ و باندے
 اعترافونہ کول۔ لس مثل طیار خوارہ بہ ددہ ملگری و دردی ذکر یہ
 سورہ منافقون کیں خصوصاً اد یہ نور و مقام تو کبر عمو ناراحتی۔ یہ حضرت
 عائشہ رضی اللہ عنہا چہ کوم الزام لکھیں و وہ ہندہ ہم کہ دردی سازش و
 یہ سورہ نور کیں دا ذکر شدہ۔ دا خلق یہ کہ جہا در نو بہ حیلو مہا نو
 باندے پتیدہ او نور خلق یہ ہے ہم منع کا درالبتہ کہ غنیمت یہ موقعہ
 کہ دردی کہ اسلام دعوی کولہ۔ دردی بہ کا فرانوتہ کہ مسلمانانہ حالات کہ
 جہاد خبرونہ پت پت رسول خو قرآن شریف کہ خلق یہ دردی نو کیں اسے
 خانے اکرہ چہ بغیر کہ دردی و منافعانہ نور قول منافقان مسلمانان
 شوش کہ دردی نہ علاوہ کہ نور و تو لوگ اہانو ذکر یہ قرآن شریف کہ نور
 عرض کرے شویدے چہ خلق کہ لارونہ وادری او کہ اسلام صراط
 مستقیم اختیار کری۔ کہ جو سیوا نش پرستو نور پرستو چہ یزدانہ
 دخیار خدای او اہل من کہ شکر خدائے حق۔ ہم تردید یہ قرآن کیں شدہ
 خلاصہ دادہ چہ قرآن شریف او حضرت محمد صر کلہ چہ آخری
 کتاب او آخری نبی و نور و دی یہ واسے زمانہ کیں داخلہ چہ ذکر اصر
 قول اقسام یہ دنیا کیں موجود و واد کہ ہنوی دیر یہ عام فہم طریقہ
 سارہ تردید او اصلاح قرآن شریف اکرہ واداسے مکمل تسلیم شدہ چہ
 ترقیامتہ کہ بل کتاب او نبی ضرورت پاتے نہ مشہ سنئی او را تلونکہ

بہنیکرم اعدایہ دا غوتاتہ کوانہ نہ ذہنہ مجیب الدھوات ۛ

دَقْلان شَرِیف عَلَمونہ

یہ قرآن شریف کتب بے شمارہ علمونہ دی ۛ ہفتہ تہ دینی ادمو ضرورت
دے اودہ رسالت فرض ہمہ بے لہ دینہ نہ پورہ کینہ پختہ علمونہ پہ
قرآن شریف کتب دیر فر ذکر دی۔ اول علم الخاصہ دے یعنی
کل عاقلہ عقائد و قریب ۛ دے ہفتہ خبر قدرے ذکر پہ تیر شوی
فضل دے قرآن شریف مضامینو کتب اوشہ۔ دویم تن کیر بالا اللہ
یعنی واسما نو فواوہ ذیک اودہ توو مخلوقا نوہ پیدایش بیان دے شے
اودہ روح تلہ راتلہ۔ دالمان نہ باران وریدل ذرک نہ شکر التکلیل
دے بادو نو اولشل دے نور اودہ سپورہ رشتار دے کورانتظام
کول پہ بنارو نو کتب دے اوسمیل طریقہ۔ دالخلا قواصلاح دے خدائے
ذات اوصفات دے عالم فنا وغیرہ۔ داپہ داسے عجیب سادہ طریقہ
سمہ ثابت شویدی ۛ اخیاران ورنہ حیرانگی ہی ۛ خبر و
خارو نو عالمان اودہ بانو و نا پویان پوشان پوہیکی دے خدائے
ذات اودہ صفا تو پہ بارہ کتب اگر کہ لغتو نہ سمیع او بصیر و دنیا
دے سبب استعمال شوی ۛ لیکن دے خدائے لیدل اودہ وریدل جوڑ
کیشان ساق کو اوتو کو نو تہ محتاج نہ دی گلہ خدائے پاک رانی ۛ
لَمِّنْ کَیْلِهِ شَیْءٌ اوداسے والی ۛ اَمَوْیَ یَخْلُقُ کَمَنْ لَّا یَخْلُقُ۔ آیا

مخلوق انسان ادغیر مخلوق خدائے یو شان کیدے شی مفاخره ده چه
 نشی کیدے. دریم علم التذکیر بایام الله دے یعنی هغه واقعات او
 حادثے میا نول چه په هغه کسب د نیکانو د نیکے او د بدانو د بدی ذکر وی
 په نیکانو چه کوم احسان شوے دے هغه او په بدانو چه کوم ارا غلید
 هغه میا نول. هم دغه وجه ده چه په قران شریف کسب قسص هکله دومره
 ذکر وی چه د کوم نه مطلب نصیحت اغشته شی د تورات انجیل کتاب التاریخ
 او کتاب السلاطین پشان روغ چور تاریخ په قران شریف کسب نشته په
 قران کسب هغه قسص بیان شوی دی کوم چه خلقوته یادوے او خلق نواقص
 دو په عناب کسب گرفتار شوی قومونه او خارونه ورته معلوم ور لکه
 عاد - ثمود او نوح یا لکه حضرت ابراهیم - د نبی اسرا یلو پیغبران دما
 العزیزین وغیره یا لکه د حضرت آدم قصه چه پیدایشه. ملائکه ورته
 معبد ه او کرمه شیطان قرانکار او کرمه. نوح د هود. د ابراهیم د لوط
 د شعیب د خیل قوم سره خبرے و غنا و نصیحت او د قوم جواب خدائے دے.
 سکر کشا نوله عناب ور کرمه او پیغبران سره د تابعان روچه کرمه. د موسی
 او د فرعون او د نبی اسرا یلو په منبر کسب بحث او د دوی نافرمانی په سلوک
 منزله نو کسب داخل واقعات د داود د سلیمان د خلافت قصه د هغه کرامتونه
 د ایوب او د یونس د مصیبت واقعات د زکریا د دعا قبولیت. د عیسی د
 پیدایش معنی انه قصه د حضرت ادریس انسان ته خصل د حضرت ابراهیم
 د نمرود سره بحث د مرغونه ندی کیدل خیل هغه اسمعیل قربانی کول

کہ حضرت یوسفؑ مقدمہ حضرت موسیٰؑ پیدا اُنش او پہ نیل کنیں کہ
غور زید و واقعہ پیا کہ فرعون پہ کور کنیں لو ٹیدل۔ یوقبلی پہ سوک
وہل او کہ مصر نہ تختیدل مدین نہ رسیدل بیا ملتہ دودہ ہمار
کیدل او کہ مصر نہ پہ والپی کنیں پہ لار کنیں داو شعلہ لیدل دغے
نہ خبری اور دہل۔ دینی اسرائیلو نما جلالول کہ حضرت موسیٰ او
کہ حضرت جعفرؑ پہ معین کنیں ملاقات د طاوت او جالوت کہ ذی القرنین
او کہ اصحاب کھف و قصہ کہ حضرت عیسیٰؑ کہ درے حواریا تو حالت چہ پہ انطاکیہ
کنیں دوعظ د پارہ تلی وو کہ حبیب بخار واقعہ چہ کا فواف شہید کرے
دو کہ اصحاب اخذ و د قصہ چہ پہ سورہ بروج کنیں ذکر دہ کہ اصحاب
فیل واقعہ کہ حضرت عزیرؑ سل کال مرگ او بیا ژوند پہ دے قصو
کنیں طرف و اعرض دے چہ خلق کہ شرک او کنا شو نو نہ چہ شی او
کہ خدا نے کہ عذاب نہ اُپر کنی مخلصان نیکان شی او کہ خدا نے پہ
پہ امداد اعتبار او کری۔

حَلَوْرَمِ عِلْمِ التَّنْكِيرِ بِالْمَوْتِ وَالْآخِرَةِ يَعْنِي كَمْ مَرَّةٍ اَوْ كَمْ مَرَّةٍ
واقعات خدا نے پاک چہ خزانہ دا دنیا او کہ دنیا مخلوق پیدا کرے
ہم دغے کہ دنیا کہ فنا کیفیت او کہ فنا نہ پس بہ چہ کہ واقعات راہی
دامم پہ قرآن شریف کنیں ذکر دی او خزانہ چہ کہ انسان پیدا
دو دے فطرت دمنی نہ شوی دے دغے کہ روح قبض کیدل او دے
دا عاجز والے وہ تہ پہ ٹنکدن کنیں کہ جنت او دوزخ نظارے

بشکاره کیدل د ملائکول کیدل د هغه د قیامت علامات د حضرت مسیح
نازلیدل د دایه الارض بشکاره کیدل د یاجوج ماجوج غلبه د اسرافیل
د شیطیل پوکل د اسمان و نوا و ستور و د غبار و نوا و د کرو د زلزله په وجه د
مالو پو غوندې په نجات کیدل د ملائکو صف بسته او دریدل او د
عمل نامو په خی او کس لاس کین وړ کول خوږ د لاسو خپو په مونږ شهادت
او خوږ علمونه په ینه یا ین رنک کین ظاهریدل د خدای په دیدار
خو شالی د جهنم کیفیات. طوقونه زنجیرونه گرم اوبه و ټپیره په قرآن
شایین کین موقت په موقت بیان شوی دی

دا داسې واقعات دی چې خداوستانا په دې وړوکی عقل کین نه رانځي
خو انا سوتله د عقل د قوت کمیت حال مخکین بیان کړې دے امید دے
چې تا سوتله په یاد دی که خوږ په قرآن په واقعات کین یقین رک او
دا کتاب د هغه لوی خدای کتاب منو چې کرم ټوله دنیا په یو کڼ
فنا کول شي نو مونږ ته په تپرو واقعات کین شک شي راتل البتله د کم
ایمان شادند کرم نه دے چې شرمه سترگه وی دومره نظر لکی خدای
و هر چاله پوځ ایمان او په خدای باندې یقین وړ کړی امین

نجم علم الاحکام دے یقین د ینې کما نو د پاره چې کوم کارونه په دین
د دنیا کین ضروری وی هغه په مونږ لوف واجب او مستحب کړه او کوم چې
ضررناک دی هغه په مونږ له حرام کړه. د یو ضروری لوف د هغه نه کم
واجب او د ټولو نه کم مستحب دی. سخت نقصانی حرام د هغه نه کم مکروه

تحریر اور قانونہ کم کردہ قرضی دی اورچہ نفع نقصان برابر ہی ہونے
مباح دی خاکہ اللہ پاک فرمائی

يُحِلُّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْكُمْ الْخَبَائِثَ

حلال ہے کرو۔ مباح سو پاک چیزوں اور حرام ہے کرو۔ مباح سو پلٹ چیزوں
دے دے تو لو احکام موجب ہے کہ شریعت والی شریعت پر دوسرے قسم کے
یو ہونے سے چہ یوازے دوسرے سے تعلق لری لکہ خدا نے پاک ہے
والے مثل اور دے دے عیوب نہ پاک کی نزل دیتے علم عقاید والی۔ دیم
چہ قول اندامونہ پہ کبھی شریک وی دے دے ہر دوسرے قسم کی یو ہونے
چہ خدا نے سورہ خاص وی لکہ مومن روئے زکوٰۃ چہ شہادت پہ
وحدانیت جہاد کول دویہ ہذا احکام دی چہ کہنی آدمی سے
تعلق لری دے دے دویہ قسم بیاد دے قسم دی یو ہونے ہذا اصلاح دے
چہ دے سہری اور خزانے دے اصلاح سورہ تعلق لری لکہ مثلاً غلام کول
دروغ نہ دینے تکبر اور کینہ نہ کول۔ خوش اخلاق اور عدل کول دے
تہ ہذا اصلاح والی دیم چہ دے کور سورہ تعلق لری لکہ دے پلاراد
دے تعلق دے خزانے اور دے خاوند حقوق دے خرسوئی اور اعشتوئی
تعلقات امانت کبھی خیانت نہ کول وغیرہ دیتے تدبیر منزل والی
دیم ہذا احکام دی چہ دے کلویاں اور وطنوں سے تعلق لری
لکہ غل اور بی معاش سورہ خ کول پکار دی۔ زنا کار لوہا مارلہ سزا
درعیت اور بادشاہ پہ مینہ کبھی تعلقات دیتے سیاست ملک والی

خلاصه دانشوه چه اول حکمت نظری ادر دین حکمت عملی قول پوره
پوره په قرآن شکرین کتب موجود دی. ظاهری پاکي اوباطنی صفاتی
حدود اوقصاص میراث اوطلاق داخول خبر په قرآن شریف کتب
بالنقصیل ذکر دے ناپاک او حرام خپرونه هم په قرآن کریم کتب
اوجورئ -

راشئ د مذهب نه مخنید و نکو. مذهب ته ناکافي دیونکو او
خاص کر په مذهب اسلام قوځ کونکو! تا سوځه رايي چه په مذهب
اسلام کتب سیاست نشته دا صحیح ده چه ستاسو د سیاست چه دین
اخلاق او چالبارونه دیک دے دا په قرآن کتب نشته. دا د مغرب نه په
یورپی کتابونو کتب راغلې دے چه د هغه خلاصه داده چه سیاست او
اقتصاد حاصلول اول دی مخنیب الاخلاق ادر تدبیر منزل بیا په
قلاره کپیږي او که اوشو اوشو کتب خیر دے خو چه اقتدار راشئ کتب
قرآن شریف دا وقتار نه والی بلکه هغه فطری او مضبوط رفتار بیا کتب
چه اول ځان انسان کړه اخلاق زده کړه. خداي رسول او پیژند بیا
په کور کتب د مور پلار خپلو خپلوانو حقوق ادا کړه. په بازار کتب معاملو
سوداګیری امانتونه په داسې رنګ کتب او کړه چه په خلقو کتب او د
خداي سمحه کامل سره شی بیا په دریمه درجه کتب کلی خار حکومت
اورعیت ته لاس واچوه. د غلو. زنا کارو د ظالم بادشاه د هغه د
امداد دیا نو د پاره یو اصلاحی کار د جماعت په رنګ کتب شروع کړه
که بادشاه خه شه خو خه ده کتب نو ورسمه جهاد او کړه ادر کړه
او د خپلو صالحانو ملګرو نه ټوک په دیني اخلاقی امتیاز بادشاګر

او بیاد ہوا اچکام پہ خان جاری کرہ۔ اوس تہ خیل خان تہ خیل
 تو مئی تہ خیلو مہاملا تو تہ خیلو وعدو تہ او کورہ اد بیاد ہوا
 قوتی تہ او کورہ چہ تہ پرو ناز کوے او تا ورتہ رزگار نیکے اچو
 ری چہ مہوئی پہ کوم رقتار روان دی زہ خود اویم چہ تفتہ سیتا
 ہو مہرے کوئے شی خیر دے کہ بل اخلاق وی دروغی وی بے نماز
 وی روزہ خود وی، کہ پلار نا فرمان وی پچید ظالم وی لی اتہ موی
 تے کرہ وی پہ غلا کئی پہ ہوارگی کئی پہ لواطت اور بہ زنا کاری کئی
 قید شوکی وی، و روزانہ جوئیہ پئے کئی تیار پچی۔ شراب و سکی
 خیر وے حرامہ خزا دے ساقی حرج نشتہ حجام طلب دانندے چہ
 گھینے قول سیاسی خلق دانے وی۔ دیر پہ کئی نینہ نیکان صالحان
 قرآن خوان حاجیان حلال خوارہ ہر شتہ۔ خود ستاد مہری پہ شہ
 کئی دے مے خبرے خہ قید نشتہ۔ کہک و اعلاوط ہستم تو کئے کئے
 او کوی او پو ظالم لوئے کوی لو کار خو بہ قابل تعین او کوی ذرحہ
 دے دے ظالم پہ خائے خوک کینی کہ ستا پہ جماعت کئی اول اول تہ
 اخلاق او تن بہر منزل نہ دے شرے نو ذہ بہ خرنیک دا او کئے شی
 چہ نیک او متقی یا بہ خیل جماعت کئی مہرین بہ دے دے پارہ تنہا
 کئے او چہ دانشی کوئے ولادتی خبرہ وہ چہ کہ یو ظالم اجنبی لا
 نوبل ظالم وطنی بہ پیداشی۔ جب حال ظالم ظالم دے دے کور مار ہم
 مار دے او دے حاکم ہم مار دے کہ پہ یورپی رقتار موثر روان یونو

مخوف کور به د ویرجیا انگولا از زنده باد موده باد نه خلاص نشی
 البته که قرانی رفتار شروع شی او شکر لیزه مده کنی هر عوسه
 او خزه خان با اخلاصه خدا فرسه خورش معامله کنی ادبیا و کور
 حالت خد کوری نو یی سباز دوتن اد ظالم باد شاه به دیر زر رسم
 شی - به یورپی سیاست کنی جنگونه دی او به قرانی سیاست
 کنی امن ده -

دامسئله به قران شریف کنی به دیر و مقاماتو کنی حل کوی
 بشوے ده که خدا غنه منظوره وه از تفسیر شروع شه فوتاس
 نه به دیر چونه کچم قبرونه اود هغه مرگه منکاره شی اد تاسو به
 به ساخته د ااد وایی چه

الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر
 الله اکبر والله الحمد

مکتب خاندان
 مولوی فاضل نقشبندی مجیدی
 مولوی فاضل نقشبندی مجیدی

مکتب خاندان
 مولوی فاضل نقشبندی مجیدی
 مولوی فاضل نقشبندی مجیدی

به تفسیر کتب و امداد کو نکو نمونه ^{شکر}

به مقدمه کتب زاره امداد کو نکو خطوا			به پاره اول کتب امداد کو نکو خطوا		
نمبر شمار	نومونه	رقم	نمبر شمار	نومونه	رقم
(۱)	قابل احترام والی صوات	۱۰۰ روپی			
(۲)	قابل احترام مہاراجپترال	۱۰۰			
(۳)	محمد فرید لودھی شیروا	۴			
(۴)	عجب نور صاحب تیل	۵			
(۵)	مدار الله صاحب دان	۸			
(۶)	مناوشت بکری بال	۴			
(۷)	نورجال خان کوهات	۱۰			
(۸)	سماہ بادشاہان کوثر پابلی مونا	۱۰			
(۹)	شرکاء در قرآن شریف رستم	۴			
۱۰	ایم سید غوث باج صاحب				
	صدر دین قرآن شریف رستم	۱۰۰			
(۱۱)	نسخ محمد اکبر خاں شیراز	۱۰۱			
۱۲	ایم دراز الدین - مردان	۳			
۱۳	ایم قمر الدین - بازار شیر	۲ - ۴			

اظہار حقیقت

قرآن شریف و تفسیر پہ سلسلہ کتب چہ کوم تکالیف پیش دی اول نہ اول
خوٹا کم علمی وہ اولہ داخلہ چون روئے دینی کتابوں سرہ شوق و محرم
بل و کاغذ قلت - یہ چھاپ خرس داسے مشکلات دی چہ

و خدا نے یہ لوئے کوم بہ کسیر

یہ عقل کرا نہ وہ خفا دانستہ

و بیایم سرہ دہے چہ ماعلی شوق لرو نکو تہ خیل مقدمہ قدرے
لاہم نہ وہ رسولے دہنوی دہن نہ پہ ما اعتقاد اوٹا امداد دا خبر
بنکارہ کوی چہ انشاء اللہ تعالیٰ زہ بہ حسب استطاعت پہ تفسیر کتب
کا میاب شمس - کہ پہ تفسیر کتب حمانہ علمی کوتاہی اُشی نو علماء کرام دے
ما اگاہ کی زہ بہ انشاء اللہ دہے تعمیل کم او پہ بل طباعت کتب
پہ دہے اصلاح کم او دہے خیل راہنما بہ شکر یہ اہ اکرم

زہ دہے امداد کو نکو حضور تو دلی شکر یہ ادا کوم او مدد لوم چہ ہنوی بہ ما
نہ ہیردی قول علمی شوق لرو نی بہ دیکھ دے خیل او کسری او دہے سیر
پہ او کی - جو اہم اللہ جزاء کثیرا

فہ الحال تصنیفات

(۱) "حقائق" قیمت دہے لے (۲) "داستان معالیم" قیمت دہے لے

(۳) مقدمہ تفسیر پشتو (۴) میری زندگی کے تجربے (۵) (۶) (۷) (۸) (۹) (۱۰)

(۱۱) "لیڈز علماء کرام" اہ دینی دینی تعلیم (۱۲) (۱۳) (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷) (۱۸) (۱۹) (۲۰)

(۲۱) (۲۲) (۲۳) (۲۴) (۲۵) (۲۶) (۲۷) (۲۸) (۲۹) (۳۰) (۳۱) (۳۲) (۳۳) (۳۴) (۳۵) (۳۶) (۳۷) (۳۸) (۳۹) (۴۰)